

Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika, na osnovu člana V stav 4. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini i člana 39. stav 1. Poslovnika o radu Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika, na sjednici održanoj od 27. maja do 2. juna 2008. godine, donijela je

ODLUKU

I

Historijska građevina – Zgrada Predsjedništva Bosne i Hercegovine (Zgrada Zemaljske vlade I) u Sarajevu, sa pokretnim naslijeđem, proglašava se nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: nacionalni spomenik).

Pokretno naslijeđe iz stava 1. ove tačke (u daljnjem tekstu: pokretno naslijeđe) čine:

a) Zbirka od 59 umjetničkih slika

1. MOTIV IZ MOSTARA, autor: Franz Leo Ruben
2. PEJZAŽ SA MOSTA, autor: Franz Leo Ruben
3. MOTIV IZ PARIZA, autor: Peđa Milosavljević
4. PORTALI, autor: Nada Pivac
5. POD PLANINOM, autor: Đoko Mazalić
6. PEJZAŽ, autor: Stojan Aralica
7. SVIJEĆNJAK, autor: Franjo Likar
8. SNIJEG U VRDNIKU, autor: Petar Tiješić
9. PROZORI, autor: Mustafa Pezo
10. IZGRADNJA, autor: Radenko Mišević
11. REMINISCENCIJA, autor: Ibrahim Ljubović
12. TAMNI UGAO, autor: Ibrahim Ljubović
13. IGMAN, autor: Boško Risimović
14. UNA, autor: Enver Krupić
15. SUTJESKA, autor: Ismet Mujezinović
16. PORTRET PRIJATELJICE, autor: Fehim Avdić
17. KRAVA, autor: Sead Musić
18. U ATELJEU, autor: Ahmet Karić
19. STARI MOST, autor: Mirko Kujačić
20. PARTIZANSKI VOZ, autor: Franjo Likar
21. DJEVOJKA NA BALKONU, autor: Ljubo Lah
22. MRTVA PRIRODA, autor: Franjo Likar
23. MRTVA PRIRODA, autor: Nusret Pašić
24. ATELJE, autor: Mario Mikulić
25. SUTJESKA KOD SUHE, autor: Ivo Šeremet
26. PROBOJ, autor: Ismet Mujezinović
27. SCENA LOVA, autor: Vojo Dimitrijević
28. PARK, autor: Vojo Dimitrijević
29. KORČULA, autor: Sabahudin Hodžić

30. SUTJESKA, autor: Branko Šotra
31. MRTVA PRIRODA, autor: Ljubo Lah
32. DUBROVNIK, autor: Ivo Šeremet
33. IZ POČITELJA, autor: Salim Obralić
34. BEZ NASLOVA, autor: Ratko Lalić
35. POGLED KROZ PROZOR, autor: Vera Čohadžić
36. MRTVA PRIRODA, autor: Aleksandar Kumrić
37. ČAROLIJA UNE, autor: Enver Krupić
38. MARINA, autor: Mario Mikulić
39. BAŠČARŠIJA, autor: Rizah Štetić
40. JELENA, autor: Mersad Berber
41. OMLADINSKA PRUGA, autor: Rizah Štetić
42. VRATNIK, autor: Petar Šain
43. PEJZAŽ, nepoznati autor
44. SKICA KUPARA, autor: Zdenko Grgić
45. SELJACI TOVARE ŽITO, autor: Ivan Radović
46. OGLEDALO UNE, autor: Enver Krupić
47. STOLICA, autor: Salim Obralić
48. BORAČKO JEZERO, autor: Vojo Dimitrijević
49. U PLAVOM, autor: Milorad Ćorović
50. SJEĆANJE NA PUT NA SJEVERNI POL, autor: Mehmed Zaimović
51. ROMANTIČNI PREDIO, autor: Mehmed Zaimović
52. TROGIR, autor: Čata Dujšin Ribar
53. SELJANKE, autor: Špiro Bocarić
54. MOTIV SA SAVE, autor: Sabahudin Hodžić
55. POČITELJ, autor: Ksantipa Gorgoljatos
56. STARA MASLINA, autor: Oton Postružnik
57. PLEMENITAŠI II, autor: Dževad Hozo
58. PLEMENITAŠI II, autor: Dževad Hozo
59. SAM, autor: Dževad Hozo.

b) geodetska dokumentacija Uprave za geodetsko-imovinske i pravne poslove Bosne i Hercegovine.

Nacionalni spomenik se nalazi na prostoru označenom kao k.č. 1607 (novi premjer), k.o. Centar Sarajevo IV, što odgovara k.č. broj 11, 279 i 280 (stari premjer), k.o. Sarajevo L, z.k. uložak broj L/65, općina Centar Sarajevo, Federacija Bosne i Hercegovine, Bosna i Hercegovina.

Na nacionalni spomenik se primjenjuju mjere zaštite utvrđene Zakonom o provođenju odluka Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika uspostavljene prema Aneksu 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini (»Službene novine Federacije BiH«, br. 2/02, 27/02, 6/04 i 51/07).

II

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada Federacije) dužna je da osigura pravne, naučne, tehničke, administrativne i finansijske mjere za zaštitu, konzervaciju, restauraciju i prezentaciju nacionalnog spomenika.

Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika (u daljnjem tekstu: Komisija) utvrdit će tehničke uvjete i osigurati finansijska sredstva za izradu i postavljanje

informacione table sa osnovnim podacima o spomeniku i odluci o proglašenju dobra nacionalnim spomenikom.

III

S ciljem trajne zaštite nacionalnog spomenika, na prostoru definiranom u tački I stav 3. ove odluke, utvrđuju se sljedeće mjere zaštite:

- dopušteni su isključivo konzervatorsko-restauratorski radovi, radovi tekućeg održavanja i radovi koji imaju za cilj prezentaciju spomenika, uz odobrenje federalnog ministarstva nadležnog za prostorno uređenje i stručni nadzor nadležne službe zaštite naslijeđa na nivou Federacije Bosne i Hercegovine;
- potrebno je izvršiti sanaciju fasade unutrašnjeg dvorišta uz prethodno urađen detaljan snimak postojećeg stanja i istraživanje izvornih metoda obrade fasade i upotrebu izvornih materijala;
- projektom sanacije obuhvatiti dotrajale i oštećene elemente objekta (krov, fasade, horizontalni i vertikalni oluci), predvidjeti njihovu zamjenu u skladu sa izvornim stanjem.

Utvrđuju se sljedeće mjere zaštite za pokretno naslijeđe:

- Vlada Federacije će osigurati odgovarajuće fizičke i tehničke uvjete za čuvanje pokretnog naslijeđa;
- izlaganje i ostali vidovi prezentacije pokretnog naslijeđa na području Bosne i Hercegovine vršit će se na osnovi uvjeta koje utvrdi federalno ministarstvo nadležno za kulturu;
- nadzor nad provođenjem mjera zaštite pokretnog naslijeđa vrši federalno ministarstvo nadležno za kulturu.

IV

Iznošenje pokretnog naslijeđa iz Bosne i Hercegovine nije dopušteno.

Izuzetno od odredbe stava 1. ove tačke, dopušteno je privremeno iznošenje pokretnog naslijeđa iz Bosne i Hercegovine radi prezentacije ili konzervacije, ukoliko se utvrdi da konzervatorske radove nije moguće izvršiti u Bosni i Hercegovini.

Odobrenje za privremeno iznošenje pokretnog naslijeđa iz Bosne i Hercegovine u smislu prethodnog stava daje Komisija, ukoliko bude nesumnjivo utvrđeno da to neće ni na koji način ugroziti nacionalni spomenik.

Komisija u svom odobrenju za privremeno iznošenje spomenika iz Bosne i Hercegovine utvrđuje sve uvjete pod kojima se to iznošenje može izvesti, rok za povrat dobra u zemlju, kao i zaduženja pojedinih organa i institucija za osiguranje tih uvjeta, te o tome obavještava Vladu Federacije, nadležnu službu sigurnosti, carinsku službu Bosne i Hercegovine i javnost.

V

Stavljaju se van snage svi provedbeni i razvojni prostorno-planski akti koji su suprotnosti sa odredbama ove odluke.

VI

Svako, a posebno nadležni organi Federacije Bosne i Hercegovine, kantona, gradske i općinske službe suzdržat će se od poduzimanja bilo kakvih radnji koje mogu da oštete nacionalni spomenik ili dovedu u pitanje njegovu zaštitu.

VII

Ova odluka dostavit će se Vladi Federacije, federalnom ministarstvu nadležnom za prostorno uređenje, federalnom ministarstvu nadležnom za kulturu, nadležnoj službi zaštite naslijeđa na nivou Federacije Bosne i Hercegovine i općinskom organu uprave nadležnom za poslove urbanizma i katastra, radi provođenja mjera utvrđenih u tač. II - VI ove odluke i nadležnom općinskom sudu radi upisa u zemljišne knjige.

VIII

Sastavni dio ove odluke je obrazloženje sa pratećom dokumentacijom, koje je dostupno na uvid zainteresiranim licima u prostorijama i na web-stranici Komisije (<http://www.aneks8komisija.com.ba>).

IX

Prema članu V stav 4. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, odluke Komisije su konačne.

X

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u »Službenom glasniku BiH«.

Ovu odluku Komisija je donijela u sljedećem sastavu: Zeynep Ahunbay, Amra Hadžimuhamedović, Dubravko Lovrenović, Ljiljana Ševo i Tina Wik.

Predsjedavajuća Komisije

Amra Hadžimuhamedović

Broj: 06.2-02-249/07-9
28. maja 2008. godine
Sarajevo

O b r a z l o Ź e n j e

I – UVOD

Na osnovu člana 2. stav 1. Zakona o provođenju odluka Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika, uspostavljene prema Aneksu 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, »nacionalni spomenik« je dobro koje je Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika proglasila nacionalnim spomenikom, u skladu sa čl. V i VI Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, kao i dobra upisana na Privremenu listu nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine (»Službeni glasnik BiH«, broj 33/02), sve dok Komisija ne donese konačnu odluku o njihovom statusu, a za što ne postoji vremensko ograničenje i bez obzira da li je za dotično dobro podnesen zahtjev.

Navedeno dobro uvršteno je na Privremenu listu nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine (»Službeni glasnik BiH«, broj 33/02), pod rednim brojem 546, u sklopu Gradske ambijentalne cjeline u Sarajevu.

U skladu sa odredbama Zakona, a na osnovu člana V stav 4. Aneksa 8. i člana 35. Poslovnika o radu Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika, Komisija je pristupila provođenju postupka za donošenje konačne odluke za proglašenje dobra nacionalnim spomenikom.

II – PRETHODNI POSTUPAK

U toku vođenja postupka, izvršen je uvid u:

- podatke o sadašnjem stanju i namjeni dobra, uključujući i opis i fotografije, podatke o oštećenjima u toku rata, podatke o intervencijama i radovima na dobru, itd.,
- uvid u sadašnje stanje objekta,
- kopiju katastarskog plana,
- historijsku, arhitektonsku ili drugu dokumentarnu građu o dobru, koja je data u popisu korištenja dokumentacije u sklopu ove odluke.

Na osnovu uvida u prikupljenu dokumentaciju i stanje dobra, utvrđeno je sljedeće:

1. Podaci o dobru

Lokacija

Zgrada Predsjedništva Bosne i Hercegovine (Zgrada Zemaljske vlade I) se nalazi u ulici Maršala Tita broj 16 u Sarajevu i pripada Ambijentalnoj cjelini – Titova ulica u Sarajevu. Objekat se nalazi u južnom dijelu ulice Maršala Tita i smješten je između Ali-pašine džamije na istočnoj i Zgrade Zemaljske vlade II (Zgrada željeznica) na zapadnoj strani. Preko puta zgrade (na sjevernoj strani objekta), na suprotnoj strani ulice Maršala Tita, nalazi se gradski park.

Zgrada Predsjedništva Bosne i Hercegovine (Zgrada Zemaljske vlade I) u Sarajevu je slobodnostojeći objekat čije su tri fasade orijentirane prema ulicama:

sjeverna fasada objekta prema ulici Maršala Tita, istočna fasada prema ulici Musala, zapadna fasada prema ulici Reisa Džemaludina Čauševića, dok je južna fasada orijentirana prema parku (Mis Irbina ulica). Na objektu se nalaze četiri glavna ulaza u zgradu, i to jedan sa ulice Maršala Tita (koji se koristi za reprezentativne posjete), drugi je sa ulice Musala, treći sa ulice Reisa Džemaludina Čauševića i četvrti od strane parka. Na ovoj strani se nalazi i ekonomski ulaz.

Nacionalni spomenik se nalazi na lokaciji koja obuhvata k.č. broj 1607 (novi premjer), k.o. Centar Sarajevo IV, što odgovara k.č. broj 11, 279 i 280 (stari premjer), k.o. Sarajevo L; upisanoj u z.k. uložak broj L/65, općina Centar Sarajevo, Federacija Bosne i Hercegovine, Bosna i Hercegovina.

Historijski podaci

U periodu Austrougarske uprave u Bosni i Hercegovini od 1878. do 1917. godine Sarajevo je doživjelo preobražaj u moderan evropski grad. Sarajevo je bilo centar Zemaljske vlade, Vrhovnog suda, kao i centar glavnih institucija vjerskih zajednica. Uspostavljene su institucije kao što su Zemaljski muzej, Zemaljska bolnica, Direkcija bosanskohercegovačkih željeznica, Zemaljska finansijska direkcija, bosanskohercegovački Sabor i druge. U modernizaciji Sarajeva značajnu ulogu su imali Zemaljska vlada i Gradsko poglavarstvo.

Zalaganjem Zemaljske vlade podignute su zgrade Zemaljska vlada I, II i III, Šerijatska sudačka škola, gimnazija i učiteljska škola, Zemaljska bolnica, Zemaljska štamparija, sudska palata, Zemaljski muzej, tvornice duhana i ćilima, zgrada filijale Austro-ugarske banke, izgrađen je gradski park, podignuti brojni objekti vojnog karaktera itd. Veoma značajna bila je i građevinska aktivnost sarajevske općine, koja je omogućila regulaciju Miljacke, izgradnju vodovoda, kanalizacije, javne rasvjete, gradskog tramvaja, kolodvora, gradske tržnice, gradske vijećnice.

U Sarajevu, prvi administrativno-upravni objekti grade se kao monumentalni objekti u neorenesansnom stilu. *Forme razvijenog i kasnog renesansa primjenjivane su u raznovrsnim oblicima i složenijim kompozicijama. Najljepši primjeri ostvareni su na javnim objektima zemaljskog i univerzalnog značaja.* (Kurto, 1997, str. 52)

Zgrada Zemaljske vlade I u Sarajevu građena je u periodu od 1884. do 1886. godine. Projektant ove prve vladine palače bio je arhitekt Josip Vancaš¹. Bio je to prvi

¹ Rođen je 22. marta 1859. godine u Sopronju u Mađarskoj. Od 1865. godine živi u Zagrebu gdje je završio osnovnu i srednju školu. U periodu od 1876 do 1881. godine pohađa Visoku tehničku školu u Beču, arhitektonski odsjek u klasi profesora Heinricha Ferstela. U ateljeu bečkih arhitekata Fellnera i Helmera provodi godinu dana. Prema preporuci arhitekta Schmidta, Vancašu je 1883. godine povjerena izrada projekata i izvođenje katedrale i Zgrade Zemaljske vlade I u Sarajevu. Kako je 1884. godine trebala započeti izgradnja Zrade Zemaljske vlade u Sarajevu, on sa svojim biroom preseljava u Sarajevo 10. marta 1884. godine gdje će ostati narednih 37 godina. Vancašev život u Sarajevu karakteriše neprekidan profesionalni rad i velika društvena i politička afirmacija. Godine 1919. u vrijeme Kraljevine Jugoslavije, bio je u pritvoru 100 dana pod optužbom da je u vrijeme atentata na princa Ferdinanda 1914. godine učestvovao u protusrpskim demonstracijama. Oslobođen je optužbe, ali je nakon toga, 1921. godine preselio u Zagreb gdje je nastavio sa svojim radom. Godine 1929., povodom 70-tog rođendana Vancaš je izabran za dopisnog člana Jugoslovenske akademije znanosti i umjetnosti u njenom umjetničkom razredu. Umro je u Zagrebu 15. decembra 1932. godine u 74. godini života.

administrativno-upravni objekat državnog značaja i jedan od najreprezentativnijih i gabaritom najvećih objekata u Sarajevu.

Početak 1879. godine, nakon kraćeg perioda vojne uprave, počinje djelatnost Zemaljske vlade za Bosnu i Hercegovinu. Dolaskom Benjamina Kalaja za ministra Zajedničkog ministarstva finansija u Beču 1882. godine počinju pripreme za izgradnju Zgrade Zemaljske vlade u Sarajevu. Prilikom posjete Sarajevu 1882. godine ministar Kalaj je vidio u kakvim uslovima rade vladine službe i lično se zainteresirao za izgradnju nove zgrade. Složio se sa izborom „Musale“ kao najpogodnije lokacije za izgradnju i naložio šefu Zemaljske vlade Wurtembergu da otkupi lokaciju. Gazi Isabegovom vakufu je isplaćeno 4.000 forinti. Uvjeravajući cara u potrebu izgradnje Zgrade Zemaljske vlade u Sarajevu, Kalaj je naveo i političke razloge koji to diktiraju. *S obzirom na loš, a dijelom i nečastan smještaj centralnih organa vlasti, stanovnici ove zemlje zaključice da se radi o privremenom karakteru nove vlasti. Ako bi ko htio da zatraži zaštitu od Vlade, teško će se orijentirati jer su vladini departmani rasuti po cijelom gradu, što, također, po mišljenju Kalaja, ruši ugled vlasti.* (Madžar, 1985, str. 251)

Na prijedlog višeg građevinskog savjetnika Schmidta, Kalaj je angažirao arhitektu Josipa Vancaša za glavnog projektanta. Vancašu je određen honorar u visini od 16.000 forinti. Nakon što je u decembru 1883. godine stiglo carsko odobrenje, počelo se sa izradom tehničke dokumentacije i pripremama za izgradnju.

Vancaš je predložio idejno rješenje u tri stilske varijante: firentinska rana renesansa, italijanska gotika i italijanska kasna renesansa. Zbog ograničenih finansijskih sredstava odlučeno je da se zgrada izvede u jednostavnijim, samim tim i jeftinijim, ranorenesansnim stilskim oblicima. Na Vancaševo insistiranje, ulazno pročelje koje je prvobitno predviđeno sa južne strane, orijentirano je na Ćemalušu ulicu, (danas ulicu Maršala Tita). U periodu 1883/84. godine u Vancaševom bečkom birou rade se izvedbeni projekti za Zgradu Zemaljske vlade i Katedralu Srca Isusova u Sarajevu. Prvi Vancaševi projekti izrađeni su u znaku evropskog historicizma, i on za uzor uzima sve historijske stilove, od romanike do baroka. U Vancaševom stvaralaštvu prve dvije decenije, javni objekti zauzimaju posebno mjesto. To je slučaj sa objektom palača Zemaljske vlade I koji predstavlja Vancašev prvi realizirani projekat u Sarajevu.

Dolaskom arhitekta Josipa Vancaša u Sarajevo 1884. godine započinje razvoj zapadnoevropske arhitekture, koja će, prvenstveno zahvaljujući njemu, biti jednako vrijedna onoj u drugim srednjoevropskim zemljama. Punih 37 godina on živi i radi u Sarajevu, stvorivši na arhitektonskom i uopće umjetničkom planu nedostižan opus. Stoga je arhitektura Sarajeva austrougarskog perioda neposredno ili posredno, neodvojiva od imena i djela Josipa Vancaša. (Kurto, 1998, str. 292)

U toku svoje karijere stekao je najviša priznanja. Njegovo veliko arhitektonsko djelo procjenjuje se na oko 300 radova, od kojih je veći broj realiziran. Najveći dio projekata uradio je za grad Sarajevo i Bosnu i Hercegovinu, ali i za Hrvatsku, Slavoniju i Sloveniju. Izgradio je projekte za 70 crkava kao što su: Katedrala Srca Isusova u Sarajevu, crkva sv. Ivana Krstitelja u Kraljevoj Sutjesci, župne crkve u Brčkom, Bijeljini, Gradačcu, Modriči, Žepču, Prozoru, zatim Pravoslavna crkva u Konjicu, Crkva u Bosanskom Brodu i mnoge druge. Radi je i projekte javnih zgrada kao što su: Današnja zgrada muzičke akademije u Sarajevu, Stambena palača Titova 12 u Sarajevu, Vojna zgrada u Mostaru, Zgrada prve hrvatske štedionice u Zgrebu, Hotel Union i Zgrada gradske štedionice u Ljubljani, i mnogi drugi.

Na prijedlog iz Beča za izvođača radova je izabran Karlo Schwarz, a cigla je nabavljana uglavnom iz Braunovih ciglana i iz firme Finci i Banić u Sarajevu. Gradnja objekta je otpočela u martu 1884. godine, a Vancaš se sa svojim ateljeem preselio iz Beča u Sarajevo. Zemaljska vlada mu je povjerila i stručni nadzor nad izgradnjom objekta. Čitav tok izgradnje Zgrade Zemaljske vlade pratio je za to posebno formiran građevinski odbor, čijom zaslugom su radovi završeni 13 dana prije ugovorenog roka i sa konačnim troškovima koji su od ugovorenih 400.000 forinti smanjeni na 393.000 forinti. Nakon godinu i po dana gradnje, objekat je predat na upotrebu Zemaljskoj vladi u oktobru mjesecu 1885. godine. Bio je to gabaritom najveći objekat u Sarajevu, a sastojao se od podruma, prizemlja i dva sprata. Vanjske dimenzije objekta iznosile su 70,0X62,5 m, a dimenzije unutrašnjeg dvorišta iznosile su 48,0X16,0 m. Izgrađena površina objekta iznosila je cca 3.082 m² sa ukupno 180 prostorija koje su se nalazile u prizemlju i dva sprata, i sa 32 prostorije u podrumu. Zgrada je namjenski građena i tu su bile smještene uprava i administracija Zemaljske vlade za Bosnu i Hercegovinu. U prizemlju zgrade su bile smještene zemaljska kasa, katastarska direkcija, neke službe političkog odjeljenja, poštanski i telegrafski ured i stan za čuvara. Na prvom spratu se nalazila svečana sala i prostorije vladinog odjeljenja. Na drugom spratu su bile smještene prostorije ostalih odjeljenja i Vrhovni sud. U početku su u prizemlju zgrade bile smještene prostorije Muzejskog društva, zatim uredništvo „Sarajevskog lista“ a u podrumu Zemaljska štamparija. Kako je upravno-administrativni aparat uvećavan, ukazala se potreba za novim prostorom. Godine 1911. na Zgradi Zemaljske vlade I je nad cijelom osnovom dograđen treći sprat koji je projektovao arhitekt Karlo Paržik. (Kurto, 1997, str 52)

Austrougarska uprava u Sarajevu je nakon deset godina od izgradnje prve vladine zgrade, počela graditi novu zgradu. Zgrada Zemaljske vlade II² (danas se tu nalazi Ministarstvo vanjskih poslova BiH i Direkcije željeznica Federacije BiH) je izgrađena 1896. godine kao druga vladina palača. Objekat se nalazi u neposrednoj blizini Zgrade Zemaljske vlade I, na njenoj istočnoj strani. Projekat je izradio Carlo Panek, arhitekt građevinskog odjeljenja Zemaljske vlade. Godine 1905. sagrađena je Treća vladina zgrada, (Zgrada današnje Općine Centar i Kantona Sarajevo), a nalazi se u neposrednoj blizini prve vladine palače, sa njene zapadne strane.

Od 1929. do 1941. godine (banovina Kraljevine Jugoslavije) u Zgradi Zemaljske vlade I je bilo sjedište Drinske banovine, a od 1945. do 1963. godine u Federativnoj Narodnoj Republici Jugoslaviji bilo je sjedište Vlade Republike Bosne i Hercegovine, a poslije 1963. godine sjedište Predsjedništva Vlade Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine i Izvršnog vijeća Skupštine Bosne i Hercegovine.

Konstituisanjem Predsjedništva Bosne i Hercegovine, u oktobru 1996. godine, nastavljen je kontinuitet boravka članova kolektivnog šefa države u ovoj zgradi. Danas su u Zgradi zemaljske vlade I smješteni kabineti članova Predsjedništva BiH, Ustavnog suda BiH, Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Arhiva BiH, Uprave za geodetske poslove i imovinsko - pravne poslove BiH, predsjednika i potpredsjednika Vlade Federacije BiH, Federalne uprave za geodetske poslove i imovinsko-pravne poslove, Arhiva Federacije BiH, Službe za zajedničke poslove organa i tijela Federacije BiH.

² Zgrada Zemaljske vlade II proglašena je nacionalnim spomenikom BiH na 37. Sjednici Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika

2. Opis dobra

Zgrada Zemaljske vlade I predstavlja najizrazitiji primjer neorenesanse u BiH koji je nastao po uzoru na firentinske palače XV vijeka (Palata Pitti, Palazzo Rucellai). Od njih su preuzeti rustika, stepenovane jačine po etažama, kao i podjela fasade vijencima i prozorima. (Krzović, str. 15).

Zgrada Predsjedništva Bosne i Hercegovine (Zgrada Zemaljske vlade I) u Sarajevu je objekat građen u duhu historicizma, u neorenesansnom stilskom izrazu, kako je građena većina reprezentativnih objekata tog perioda u Austrougarskoj monarhiji. Ovaj objekat predstavlja tipičan primjer neorenesansne palače sa oplatom od kvadarske rustike (bosažima).

Objekat Zgrada Zemaljske vlade I je slobodnostojeći objekat koji se sastoji od suterena, prizemlja i tri sprata. Objekat je prvobitno imao suteran, prizemlje i dva sprata, a treći sprat je dograđen 1911. godine.

Osnova objekta je pravougaona čije su dimenzije: dužina objekta iznosi cca 70,0 m, a širina objekta cca 62,5 m. U sklopu objekta, u njegovom centralnom dijelu, nalazi se unutrašnje dvorište koje ima ulogu svjetlarnika. Izvorno, dimenzije unutrašnjeg dvorišta su iznosile cca 48,0X16 m, a nakon dogradnje dva aneksa na sjevernoj strani dvorišta, njegove dimenzije iznose 48,0X9,0 m.

Na zapadnoj i istočnoj strani objekta nalaze se dva ulaza u objekat, a na južnoj strani je naknadno izrađen još jedan ulaz koji se danas koristi kao službeni ulaz Predsjedništva. Na južnoj strani objekta nalazi se ekonomski ulaz koji je pasažem povezan sa unutrašnjim dvorištem i preko kojeg je omogućen pristup automobilom.

Suterenski prostor zauzima kompletnu površinu objekta i u ovom prostoru su smješteni arhivski depoi. U prizemlju objekta kao i na etažama spratova smješteni su kancelarijski prostori, sale za sastanke i prijeme, sanitarni čvorovi, holovi i hodnici za horizontalnu komunikaciju, kao i stapaništa i liftovi za vertikalnu komunikaciju. Kancelarije i saloni su smješteni uz vanjske zidove objekta i uz zidove unutrašnjeg dvorišta, a dugačkim hodnicima koji su smješteni u centralnom dijelu objekta, ostvarena je horizontalna komunikacija. Prvobitno izgrađena površina objekta iznosila je cca 3.082 m². Korisna površina objekta uvećana je za površinu trećeg sprata i površinu nadograđenih aneksa u prostoru unutrašnjeg dvorišta, tako da ukupna površina zgrade danas iznosi cca 4. 362,0 m².

Na sjevernoj strani objekta se nalazi glavni, svečani, ulaz u objekat koji vodi u prostrani hol i dalje prema reprezentativnom trokrakom stepeništu. Trokrako kameno stepenište je ukrašeno bogatim kamenim balustradama i ono vodi na prvi sprat gdje se nalaze svečani saloni i kabeniti. Pored reprezentativnog glavnog trokrakog stepeništa, svečani salon koji ima visinu dva sprata (cca 10,0 m), je jedini prostor u objektu koji je bogato dekorisan. Salon je reprezentativan i nalazi se na centralnom dijelu prvog sprata. Njegove dimenzije iznose cca 16,5X9,0 m. U salon se dolazi preko reprezentativnog trokrakog stepeništa i ulaznog hola. U salon se iz prostora prostranog hola ulazi preko velikih masivnih drvenih dvokrilnih vrata. Svečani salon je vratima koja se nalaze na istočnoj i zapadnoj strani povezan sa radnim i malim salonom. Na sjevernoj strani se nalaze tri grupe sa po dva lučno završena prozora koji na parapetima imaju balustrade. Iznad ovih prozora, u visini drugog sprata se nalaze tri lučno uokvirena kružna prozora. Zidovi salona su dekorisani pilastrima sa kapitelima i horizontalnim vijencem koji je širine cca 35 cm i koji povezuje sva četiri zida. Ukrašen je reljefom sa floralnim motivima. Na vijenac se nastavlja konusni dio

sa geometrijskom dekoracijom koji spaja zidove i strop. Strop je bogato dekorisan geometrijskim i floralnim elementima koji su izrađeni od drveta. Pod je urađen od hrastovog parketa a vrata. Rasvjetna tijela su postavljena bočno na zidove a na sredini stropa je postavljen raskošni luster. Pored ovog Svečanog salona na prvom spratu se nalaze još dva salona, zatim kabineti i drugi kancelarijski prostori. Prostori su povezani širokim hodnicima i stepeništem. Na istočnoj i zapadnoj strani objekta su smještena četiri dvokratka stepeništa preko kojih je ostvarena vertikalna komunikacija od prizemlja do trećeg sprata.

Materijali od kojih su građeni objekti u austrougarskom periodu su uglavnom proizvedeni industrijski i odlikovali su se visokom kvalitetom izrade. Osnovni materijali za izgradnju objekata bili su: kamen, opeka, crijep, željezo, eternit, drvo i lim. Kamen je korišten kao lomljenik u temeljima sa malterom. Korišten je za izradu vanjskog i unutrašnjeg stepeništa. Objekat Zgrade Zemaljske vlade I projektovan je i izveden u masivnom konstruktivnom sistemu, uz korištenje tradicionalnih materijala. Osnovni konstruktivni sistem Zgrade Zemaljske vlade I sastoji se od nosive zidne konstrukcije rađene od opeke austrijskog formata, koja je omalterisana produžnim cementnim malterom.

Debljine pojedinih zidova su različite: debljina vanjskih zidova objekta iznosi 45 i 30 cm, dok je debljina pregradnih zidova 15 cm.

Visina suterena iznosi cca 3,0 m, visina prizemlja i prvog sprata iznosi cca 5,0 m, visina drugog i trećeg sprata iznosi cca 4,0 m.

Krov Zgrade Zemaljske vlade I je složen i sastavljen je od više različitih krovnih ploha. U osnovi su to četiri strma dvovodna krova kojim su prekriveni dijelovi objekta koji se nalaze uz vanjske fasade objekta sa četiri nešto viša četvorovodna krovčića na uglovima i dva najviša zrubljena četvorovodna krova na koji se nalaze na centralnom dijelu južne i sjeverne fasade objekta. Visina dvovodnih krovova od krovnog vijenca do strehe iznosi cca 3,80 m. Visina četvorovodnih krovovova od krovnog vijenca do vrha krova iznosi cca 5,10 m. Visina zarubljenih četvorovodnih krovova je najviša tačka na objektu i njena visina od kote terena do vrha iznosi cca 30,0 m. Visina ovih krovova od krovnog vijenca do vrha iznosi cca 8,20 m. Dijelovi aneksa su prekriveni jednovodnim krovom. Krovna konstrukcija objekta je masivna i izrađena je od drveta. Potkrovlje je prohodno, ali nema upotrebnu funkciju. Krovni pokrivač je izrađen od eternita.

Lim je korišten za opšave, prozorske klupice i olučne cijevi. Stropna konstrukcija iznad suterena izvedena je od opečnih blokova. Na ostalim etažama, kod međuspratnih konstrukcija primijenjene su međuspratne konstrukcije izvedene od čeličnih nosača sa sekundarnom konstrukcijom i podovima.

Zgrada Zemaljske vlade I posjeduje jasnu i funkcionalnu dispoziciju, harmoničnom kompozicijom prostora i masa, i sa primjenom elemenata ranorenesansne palače, predstavlja najbolji primjer sarajevske arhitekture 19. stoljeća. Kompozicijom arhitektonskih i dekorativnih elemenata stvara čista, harmonična pročelja, ritmizirana ujednačenim nizanjem prozorskih osi i sa renesansnom podjelom vijencima na rustično prizemlje i zone katova, koje završava masivnim, snažno istaknutim krovnim vijencem na konzolama. Ravnotežu naglašenom horizontalizmu uspostavlja vertikalama centralnih rizalita južnog i sjevernog krila, koja zaključuje ugaonim rizalitima sa zasebnim krovijem, koji asocijativno na kule, uz izrazitu rustiku prizemlja i bridova, doprinose opštem dojmu tvrdoće, strogosti i masivnosti palače. (Božić, 1989, str. 136)

Adekvatno unutrašnjem sadržaju objekta fasade su reprezentativne, elegantne i jednostavne. Kod oblikovanja centralnog rizalita ulazne, sjeverne fasade lukovima u zoni prvog i drugog sprata u renesansnom maniru upotrebe simetrije, uveden je centralni naglašeni dio simetrične kompozicije, kojim je iskazan i položaj nježnijeg prostora u zgradi – svečane dvorane.

Fasade Zgrade Zemaljske vlade I proporcionirane su besprijekorno u skladu sa renesansnim pravilima proporcije. Obrađene su fasadnim kvaderima – bosažom. Fasada trećeg sprata se razlikuje svojom obradom od ostalih fasada objekta, nije obrađena kvaderskom rustikom čime je u obradi naglašena njena naknadna izgradnja u odnosu na ostale dijelove zgrade. Na svim uglovima objekta nalaze se rizaliti širine cca 11,65 m koji su istaknuti za cca 45 cm i koji idu od prizemlja do krovnog vijenca. Na sredini južne i sjeverne fasade objekta nalaze se centralni rizaliti i njihova širina iznosi cca 17,5 m. Istaknuti su za cca 90 cm. Svi prozori su izrađeni od drveta sa kamenim profiliranim doprozornicima. Nizovi prozora su međusobno odijeljeni profiliranim kamenim vijencima.

Krovni vijenac je izrađen od kamena sa profilacijom i dekorisan je konzolama.

Glavna, sjeverna fasada objekta usmjerena je prema glavnoj gradskoj ulici, ulici Maršala Tita. Sjeverna fasada predstavlja arhitektonsku kompoziciju koja se sastoji od centralnog isturenog dijela - rizalita, a na krajevima fasade nalaze se „ugaoni“ rizaliti. U prizemlju centralnog rizalita smješten je glavni ulazni portal koji se sastoji od masivnih dvokrilnih drvenih vrata i dva drvena dvokrilna prozora. Portal je u odnosu na teren podignut za cca 50 cm. Do njega se dolazi preko tri kamena stepenika. Dimenzije portala su: širina je cca 2,0 m i visina cca 4,0m. Krila vrata su pravougaonog oblika, podijeljena su u tri polja a iznad njih je nadsvijetlo polukružnog oblika. Čitav portal je uokviren kamenim profiliranim vijencem, a na dijelu nadsvijetla, bosaži su polukružno raspoređeni i prate liniju portala. Kad su prozori u pitanju, na fasadama objekta je u cjelosti zastupljen čisti neorenesansni repertoar: bifore na krajevima fasade prvog sprata, niz od tri bifore na središnjem rizalitu, na prvom i drugom spratu, a radi razlikovnosti i istovremeno usaglašenosti sa arhitekturom izvornog dijela, trifore na trećem spratu. U vanjskoj luneti bifora postavljeni su okulusi sa profiliranim okvirima. Balustradice su korištene kao parapetni element svih prozora na prvom spratu, a iznad krovnog vijenca je balustrada koja dodatno naglašava horizontalnu raščlanjenost fasade. Na oba krila sjeverne fasade smješteno je po 6 grupa drvenih dvokrilnih prozora na svakoj etaži, s tim da prozori prvog sprata u visini parapeta imaju balustradice. Južna fasada objekta usmjerena je prema parku. Simetrija je i na ovoj fasadi naglašena postavljanjem centralnog rizalita i „ugaonih“ rizalita. U prizemlju centralnog rizalita smještena su drvena dvokrilna vrata koja služe za ekonomski ulaz u otvoreno dvorište. Dimenzije ovih vrata su: širina 2,8 m a visina 5,0 m. Na centralnom rizalitu, sa obje strane vrata, nalazi se po jedan dvokrilni prozor pravougaonog oblika, čije su dimezije 1,7X2,7. U centralnom rizalitu, na prvom i drugom spratu nalaze se nizovi od tri bifore, a na trećem, dograđenom, niz od tri manje trifore. Na ovoj fasadi su naknadno urađena još jedna vrata koja služe kao službeni ulaz u zgradu. Na oba krila južne fasade smješteno je po šest grupa drvenih prozora. U prizemlju je smješteno šest dvokrilnih pravougaonih prozora, na prvom spratu dvokrilni lučno završeni prozori sa kamenim balustradama, dok su prozori drugog i trećeg sprata lučno završeni bez dekoracija.

Istočna i zapadna fasada Zgrade Zemaljske vlade su gotovo identične. U prizemlju se nalaze drvena dvokrilna vrata lučno završena, a sa jedne i druge strane od ulaznih vrata nalazi se 7 pravougaonih prozora. Na prvom spratu raspored i broj prozora je isti, samo su prozori lučno završeni, a bočno su dvokrilni prozori lučno

završeni sa pilastrima i balustradama. Na drugom i trećem spratu se nalazi po 16 dvokrilnih lučno završenih prozora, koji su raspoređeni na isti način kao i prozori prethodnih etaža.

ZBIRKA UMJETNIČKIH SLIKA

Početakom devedesetih godina XX vijeka stručnjaci Umjetničke galerije Bosne i Hercegovine izradili su popis, izvršili fotografisanje, sanaciju i konzervaciju umjetnina čuvanih u zgradama Predsjedništva, Skupštinskog vijeća, Skupštine i Kluba poslanika Republike Bosne i Hercegovine. Kao rezultat toga pripremao se materijal za štampu u kojem su trebala biti predstavljena umjetnička djela ovih institucija. Međutim, sav pripremljen materijal je nestao ili je uništen tokom rata 1992. do 1995. godine. (*Husedžinović, 2007, 99*) Osvrćući se na taj period, Meliha Husedžinović daje retrospektivu odnosa države prema umjetnosti prisjećajući se umjetnika čiji su radovi otkupljivani u pomenutim institucijama. Tako kaže da su u vrijeme Austro-Ugarske monarhije otkupljena brojna djela različitih umjetnika koja predstavljaju začetak fundusa Galerije formirane u sastavu Zemaljskog muzeja, a koja će se nakon Drugog svjetskog rata izdvojiti u samostalnu instituciju (Umjetničku galeriju Bosne i Hercegovine). Navodi da je Zemaljska vlada u tom periodu uputila poziv umjetnicima da dođu i slikaju «naše krajeve i ljude», te da je dodjeljivana stipendija umjetnicima za školovanje ili specijalizaciju. Prva decenija nakon Drugog svjetskog rata obilježena je nastojanjem da se formirana zbirka nastavi popunjavati. U tom periodu se od umjetnika naručuju spomen-obilježja posvećena NOB-i, ali i slike na temu pojedinih događaja iz NOB-e³. Prilikom gostovanja grupe «Šestorica» otkupljene su slike Stojana Aralice, Nedeljka Gvozdrenovića, Peđe Milosavljevića, Ivana Radovića, Miljana Šerbana i Ivana Tabakovića. Sedamdesetih godina XX vijeka otkupljene su slike domaćih autora i ti radovi nagovještavaju promjenu ukusa – pored slika sa klasičnim repertoarom, mrtvom prirodom i pejzažima, otkupljuju se slike Nade Pivac, Afana Ramića, Mehmeda Zaimovića i Franje Likara. Početkom osamdesetih godina XX vijeka, na saveznom nivou vlasti je donesen «Zakon o zabrani investicija u neprivredne djelatnosti», a briga o otkupu umjetnina je predata na tadašnje SIZ-ove i njihove otkupne komisije. Time prestaje zvanična popuna fundusa državnih organa, međutim, u tom periodu kupljena su djela Mersada Berbera, Afana Hozića, Zdenka Grgića, Boška Kućanskog, Dževada Hoze. Početkom devedesetih godina XX vijeka kupljene su grafike i slike sljedećih umjetnika: Ljubomira Perčinlića, Edina Numankadića, Silve Kvasine, Zlatka Melchera, a otkupljena je i gotovo cijela aukcijska izložba čiji je prihod od prodanih eksponata dijelom išao autorima, a dijelom za pomoć opkoljenom Dubrovniku (1991. godina). Danas se ne zna gdje su ova otkupljena djela. (*Husedžinović, 2007, 103*)

Prilikom obilaska zgrade Predsjedništva Bosne i Hercegovine izvršen je popis i fotografiranje sljedećih umjetnina:

1. MOTIV IZ MOSTARA

³ Na kolektivnim izložbama organiziranim u to vrijeme, otkupne komisije tadašnjih organa uprave, Skupštine i Prezidijuma, svakom izlagaču otkupljuju po jedno djelo, a II izložba ULUBiH je otkupljena u cijelosti. Međutim, većina slika katalogizirana u katalogu ove izložbe više nije u Bosni i Hercegovini, odnosno vlasništvu državnih institucija ili Umjetničke galerije jer je većina ovih slika postala poklon delegacija BiH. S druge strane, kako su radovi bosanskohercegovačkih umjetnika poklanjani, tako su i dobijani radovi umjetnika iz drugih sredina – Krste Hegedušića, Nikole Graovca, Bože Ilića, Sabahudina Hodžića, Otona Postružnika, Mihajla Petrova, Frane Šimunovića, Zlatka Šulentića. (*Husedžinović, 2007, 101*)

Inventarni broj: 0368

Autor: Franz Leo Ruben (1842. Prag, 1920. Minhen)

Vrijema nastanka: Između 1878. i 1914. godine

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 200x130 cm

Signatura: bez signature

Opis: Na slici je predstavljena Donja mahala u Mostaru sa Sevri Hadži Hasanovom džamijom. Oko džamije je kameni zid, a dvorište ispunjeno zelenilom, cvijećem i ponekim nišanom. Pored džamije, na obližnjm brdu vidljivo je naselje sa niskim kućama i jednom visokom građevinom, tornjem, možda crkvenim. Preko puta džamije predstavljena je ulica – niz kuća sa isturenim dokastima i visokim zidovima. Ulicom prolazi čobanica odjevena u dugu bijelu suknenu haljinu. U rukama nosi svežanj (bijela marama u kojoj je nešto umotano). Na glavi joj je bijela bošča. Za čobanicom ide mula natovarena teretom. Iza mule ide stado ovaca. Na kraju stada je predstavljen čoban, odjeven u plavu košulju sa turbanom na glavi. Čoban pokušava sakupiti ovce. Stado prolazi pored dvije žene odjevene jednako kao i čobanica. Pored jedne od njih stoji konj sa teretom na leđima. Žene su predstavljene u razgovoru. Dalje niz ulicu primjećuje se nekoliko prolaznika odjevenih u odjeću orijentalnog stila. Jedna od prolaznica nosi vrčeve za vodu i hoda prema česmi. Pored česme koja je smještena u donjem desnom uglu slike stoji čovjek pijuci vodu. Odjeven je u odjeću orijentalnog stila. Pored njega je konj bijele boje. Red na vodu čeka dječak odjeven u čakšire plave boje, ječermu crvene boje i bijelu košulju. Oko pojasa mu je omotan crveni pojas. Na glavi mu je crveni fes. U rukama postavljenim na leđima drži ibrik, dok drugi ibrik stoji pored njega.

2. PEJZAŽ SA MOSTA (Most na Plandištu?)

Inventarni broj: 0367

Autor: Franz Leo Ruben (1842. do 1920. godine)

Vrijema nastanka: Između 1878. i 1914. godine

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 200X130 cm

Signatura: bez signature

Opis: Na slici je predstavljen ljetnji pejzaž sa motivom starog kamenog mosta u centralnom dijelu slike. Na mostu su vidljiva četiri luka. Preko njega prelazi grupa seljaka. Muškarac je odjeven u tradicionalnu narodnu nošnju – bijele čakšire i bijelu košulju. Oko pojasa mu je bensiлах, kožni pojas sa nekoliko pretinaca. Preko košulje je odjeven u crvenu ječermu. Na glavi mu je turban. Iza njega se kreće konj. Na sredini mosta je konjska zaprega – dva konja vuku natkrivena kola. U kolima sjede dvojica muškaraca odjevenih u tradicionalnu narodnu nošnju. Iza zaprežnih kola se naziru još jedna sa konjanikom, te pješak, seljak odjeven u narodnu nošnju. Pored njega ide konj bijele boje. U pozadini slike je predstavljen pejzaž oko mosta, krivudava rječica, zelena polja, stabla sa velikim krošnjama, seoske kuće obojene u bijelo i pokrivene šindrom, te planinski vijenac u pozadini.

3. MOTIV IZ PARIZA

Inventarni broj: 0322

Autor: Peđa Milosavljević⁴ (1908. do 1989. godine)

⁴ Milosavljević je rođen 1908. godine kod Kragujevca. Gimnaziju i Pravni fakultet je završio u Beogradu, a slikarstvo je učio kod Jovana Bijelića. Bio je diplomata u Parizu, Madridu i Londonu. Objavio je knjigu eseja „Između trube i tišine“ 1958. godine i dramu „Zopir“ 1966. godine. Bio je član

Vrijema nastanka: Između 1937. i 1956. godine⁵

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 92x73 cm

Signatura: d.l.u. PEDIA

Opis: Na slici je predstavljeni motiv Pariza. U gornjem, centralnom dijelu slike predstavljena je Trijumfalna kapija, a ispod nje, lijevo i desno zgrade sa velikim prozorima. U prednjem dijelu slike, duž cijele njene površine proteže se motiv kovane ograde sa brojnim zavijutcima. Slikom dominiraju nježni, pastelni tonovi, plavi, ružičasti, oker i zeleni.

4. PORTALI

Inventarni broj: 0318

Autor: Nada Pivac⁶ (1926. do 2008. godine)

Vrijema nastanka: 1958. godina

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 53x39 cm

Signatura: d.d.u. Pivac

Opis: Slika je podijeljena tamnim i gustim namazima boje na šest polja. U svakom od njih primjetan je polukružni element. Slikom dominiraju tamni tonovi smeđe i zelene boje, te oker boja.

5. POD PLANINOM

Inventarni broj: 0373

Autor: Đoko Mazalić⁷ (1888. do 1975. godine)

Vrijema nastanka: Između 1918. i 1975. godine

Tehnika: ulje na lesonitu

Dimenzije: 60x50 cm

Signatura: d.l.u. Mazalić

Opis: Na slici je predstavljen pejzaž, ravnica podno planine sa nekoliko stabala, potokom i cvijećem na livadi.

SANU. Samostalno je izlagao na mnogim izložbama u bivšoj Jugoslaviji i inostranstvu. Dobitnik je brojnih nagrada. (http://www.b92.net/kultura/izlozbe/vesti.php?nav_id=284740)

⁵ u ovom periodu nastao je najveći broj Milosavljevićevih veduta sa izgledom Pariza ili Dubrovnika.

⁶ Nada Pivac je u Čapljini 1926. godine. Nižu gimnaziju završila je u Metkoviću, a godinu Učiteljske škole u Mostaru. Potom je 1942. s roditeljima preselila u Vinkovce, a školovanje nastavila u Osijeku gdje je i maturirala. U Beogradu je upisala Akademiju likovnih umjetnosti u klasi profesora Nedeljka Gvozdenovića. Godine 1955. u klasi istog profesora je magistrirala na odsjeku za slikarstvo. Po završetku studija radila je kao pedagog u osnovnim školama u Slavoniji. U Sarajevo je došla 1961. godine. Potom je, kao stipendist talijanske vlade boravila pet mjeseci u Rimu 1965. godine. Suosnivač je Akademije likovnih umjetnosti u Sarajevu. Na Akademiji je radila od njenog osnivanja 1972. godine do 1991. kada prelazi na novoosnovanu Akademiju u Širokom Brijegu. Umrula je 26. februara 2008. godine u Sarajevu.

(http://www.svetlorijeci.ba/html/revija/religiozna_umjetnost.html)

⁷ Rođen je 23. aprila 1888. godine u Kostajnici.

Osnovnu školu je završio u Prijedoru, a gimnaziju u Sarajevu. Zvanje profesora slikarstva stiče u Budimpešti (Academy of Fine Arts) u klasi profesora T. Zempenzya.

Za vrijeme I svjetskog rata bio je poručnik u Austro-Ugarskoj vojsci, a nakon rata se vraća u Sarajevo.

U narednim godinama je imao izvrsnu slikarsku karijeru. Jedno vrijeme živi i radi u Beogradu. Radio je i kao profesor crtanja u Travniku te u Sarajevu u Zavoda za zaštitu spomenika kulture Bosne i Hercegovine, gdje je dugo godina bio predsjedavajući i sekretar udruženja. Bavio se naučnim radom.

Premинуo je 1975. godine u Sarajevu. (http://www.novigrad-bosanskinovi.rs.ba/novi_grad/stranice/Kultura/poz_lic/dj_m.htm)

6. PEJZAŽ

Inventarni broj: 0321

Autor: Stojan Aralica⁸ (1883. do 1980. godine)

Vrijema nastanka: Između 1914.. i 1980. godine

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 75x65 cm

Signatura: d.d.u. Aralica

Opis: Na slici je prikazan pogled na crkvu sa visokim zvonikom kroz grane visokog drveća. Crkveno dvorište ograđeno je visokim zidom. Na desnoj strani slike primjetno je nekoliko kuća. Slikom dominiraju različiti tonovi plave, oker, zelene, ružičaste i ljubičaste boje.

7. SVIJEĆNJAK

Inventarni broj: 0325

Autor: Franjo Likar⁹ (1928.godine)

Vrijema nastanka: 1962. godine

Tehnika: ulje na kartonu

Dimenzije: 75x45 cm

Signatura: g.l.u. LIKAR 62

Opis: Središnji prostor slike zauzima visoki svijećnjak sa jednom čašicom za svijeću. Slika je tamnog kolorita, izuzev svijećnjaka prikazanog u tamnim oker i narandžastim tonovima.

8. SNIJEG U VRDNIKU

Inventarni broj: 0344

Autor: Petar Tiješić¹⁰ (1928.godine)

Vrijema nastanka: 1962. godine

Tehnika: ulje na kartonu

Dimenzije: 70x66 cm

Signatura: d.d.u. PP

Opis: Na slici je predstavljen ravničarski pejzaž, ušorena varoška ulica prekrivena snijegom na kojem se primjećuju tragovi kola. Tik uz ulicu, lijevo i desno proteže se niz prizemnih kuća međusobno odvojenih visokim ogradama. Fasade kuća su raznobojne, žute, crvene, zelene, narandžaste boje. Na dnu ulice se nazire dio crkve i visoki zvonik. Nasuprot zvoniku predstavljeno je visoko stablo. Nebo, plave boje prepuno je teških, uskovitlanih sivih oblaka.

⁸ Akademski slikar Stojan Aralica rođen je u Škarama kod Otočca 1883. godine, a umro u Beogradu 1980. Nakon završene niže gimnazije u Otočcu i Učiteljske škole u Osijeku uči slikarstvo u Münchenu i Pragu. Prvu samostalnu izložbu priređuje u Zagrebu 1919. godine. Poslije prvog svjetskog rata boravio je u Rimu i Firenzi, a zatim putuje po Italiji, Španiji i sjevernoj Africi. Od 1925. do 1934. sa prekidima živi u Parizu gdje izlaže u poznatim pariškim salonima. Ponovo živi u Zagrebu, a 1941. godine odlazi u Beograd. U Stockholmu boravi od 1946. do 1948. godine, te se vraća u Beograd. Bio je član grupe Oblik i grupe Šestorica. Izlagao je na mnogim samostalnim i kolektivnim izložbama. Po stilu je kolorist. Prolazio je kroz različite faze: od korektnog realiste s kolorističkim dispozicijama do slikara intimiste u čijim slikama primarnu ulogu ima boja. Umro je u Beogradu 1980. godine. (http://www.tz-otocac.hr/cro/index.php?option=com_content&task=view&id=37&Itemid=61)

⁹ Rođen je u Varaždinu 1928. godine. Veći dio svog života proveo je u Sarajevu, odakle 1992. godine odlazi u Klagenfurt, gdje i danas živi.

¹⁰ Likovnu akademiju završio u Krakovu. U početku svog rada biće taknut secesijom i ekspresionizmom (ne u formi već u boji) da bi kasnije preko mrtvih priroda došao do sezanzizma i neoklasicizma, a u pejzažu do postimpresionizma.

9. PROZORI

Inventarni broj: 0326

Autor: Mustafa Pezo¹¹ (1927. do 1987. godine)

Vrijema nastanka: 1964. godine

Tehnika: ulje na kartonu

Dimenzije: 66x82 cm

Signatura: d.l.u. Pezo 64

Opis: Na slici je zagasitim kolotiom (sivom i oker bojom) predstavljena fasada dijela zgrade. U prizemlju predstavljene zgrade primjećuju se velika dvokrilna vrata. Iznad njih, na spratu su dva prozora lučno završena. Lučni završetak jednog prozora je ispunjen plavom, dok je lučni završetak drugog prozora ispunjen crvenom bojom.

10. IZGRADNJA

Inventarni broj: 0353

Autor: Radenko Mišević¹² (1920. do 1995. godine)

Vrijema nastanka: Između 1948. i 1964. godine

Tehnika: ulje na lesonitu

Dimenzije: 42x62 cm

Signatura: d.d.u. R. Mišević

Opis: Iz ptičje perspektive predstavljena je scena gradnje – iskopavanja temelja za izgradnju kuće. Na slici je predstavljeno nekoliko muškaraca u pokretu, u radu kako kopaju zemlju, guraju kolica sa zemljom. Nad iskopanom rupom ostao je dio nekadašnjeg zemljišta i na njemu je nekoliko stabala. Slikom dominiraju zagasiti oker tonovi sa ponekim tonom tamno crvene boje.

11. REMINISCENCIJA

Inventarni broj: 0303

Autor: Ibrahim Ljubović¹³ (1938. do 1995. godine)

Vrijema nastanka: 1978. godine

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 130x65 cm

Signatura: d.d.u. Ljubović 78

Opis: Pastelnim zelenim i oker tonovima u prvom planu predstavljena je stara bosanska kula pokrivena krovom na četiri vode. Fasada kule je mjestimično oštećena tako da ispod bijele površine se naziru redovi cigli. U polukružno završenom prozoru postavljenom prema posmatraču primjećuje se dopojasni lik dame sa šeširom. Na

¹¹ Rođen je u Mostaru 1927. godine. Državnu školu za likovnu umjetnost upisao je u Sarajevu 1945/6. godine kod profesora Romana Petrovića, Sige Sumerekeru, Voje Dimitrijevića, Ismeta Mujezinovića i drugih. Po završetku školovanja vraća se u Mostar. Za njega se kaže da je hroničar svog grada oslikavajući motive Mostara, te fragmente i simbole Hercegovine. Bio je inicijator osnivanja i voditelj podružnice ULUBIH za Hercegovinu. Umro je u Mostaru 1987. godine. (*Vlado Puljić, 2006, 46-48*)

¹² Rođen je u Rogatici 1925. godine. Slikarstvo je studirao u klasama V. Filakovca i P. Dobrovića, diplomirao kod M. Milunovića (1946.) i završio specijalni tečaj kod N. Gvozdenovića, I. Tabakovića i M. Čelebonovića (1948.) na Akademiji likovnih umjetnosti u Beogradu. Usavršavao se i saradivao u Majstorskoj radionici M. Milunovića (1948-1951). Bio je član umetničkih grupa: *Samostalni, Sarajevo 55, Grupa 57*. Radio je kao profesor na Akademiji (Fakultetu) likovnih umjetnosti u Beogradu (1964-1985) i osnivač i honorarni profesor Akademije likovnih umjetnosti u Sarajevu (1972-1985). Osim slikarstvom, crtežom i mozaikom, bavio se i književnošću. Živio je u Sarajevu (1952-1962), potom se vratio u Beograd. Umro je u Beogradu 1995. godine. (http://www.ulus.org.yu/izlozbe/Radenko_Misevic/Radenko_Misevic.htm)

¹³ Rođen je u Sarajevu 1938. godine. U Sarajevu je završio školu za primijenjenu umjetnost. Izlagao na prostorima bivše Jugoslavije. Umro je u Sarajevu 1995. godine.

bočnom zidu, pri vrhu kule naslikana su tri prozora, vanjski četvrtastog oblika i središnji polukružno završen. Ispred kule je zaravan, pjeskovita obala rijeke. Na obali su predstavljena dva lika u pokretu. Preko rijeke se nazire šuma. Na nebu, modre i zelene boje predstavljeno je jato ptica u letu.

12. TAMNI UGAO

Inventarni broj: 0319

Autor: Ibrahim Ljubović (1938. do 1995. godine)

Vrijema nastanka: 1963. godine

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 56x42 cm

Signatura: d.d.u. Ljubović 63

Opis: Slikom dominiraju oker tonovi. U ugao sobe postavljen je četvrtasti sto, na njega haljina zelene boje (sa obrisima tijela, tako da se čini da neko sjedi). Nasuprot haljini je postavljena kravata. Jedan kraj kravate pada preko stola.

13. IGMAN

Inventarni broj: 0319

Autor: Boško Risimović

Vrijema nastanka: 1951. godine

Tehnika: ulje na šperploči

Dimenzije: 63x51 cm

Signatura: g.d.u. B. Risinović jun 1951 IGMAN (ćirilica)

Opis: Debelim nanosima boje predstavljen je pejzaž, zaravan ispod planine. Na rubu ravnice zamjećuje se nekoliko kuća pokrivenih crvenim crijepom. Slikom dominiraju različite nijanse zelene boje.

14. UNA

Inventarni broj: 0311

Autor: Enver Krupić¹⁴ (1911. do 1992. godine)

Vrijema nastanka: 1975. godine

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 78x118 cm

Signatura: d.d.u. Enver Krupić 1975

Opis: Pejzaž predstavljala rijeku Unu sa njenim brzacima i malim slapovima. U središtu korita rijeke je nekoliko stabala sa žutim krošnjama.

15. SUTJESKA

Inventarni broj: 0350

Autor: Ismet Mujezinović¹⁵ (1911. do 1992. godine)

¹⁴ Rođen je 1911. godine u Bosanskoj Krupi. Slikarski studij je završio 1937. godine u Beogradu. Dobivši stipendiju, naredne dvije godine studira na Ecole Nationale Supérieure des Beaux-Arts u Parizu. Istovremeno vanredno studira istoriju umjetnosti na Sorboni, a zatim i teoriju i primjenu kompozicije u l'atelier d'André Lhote. Od četrdesetih godina XX vijeka živi i radi u Beogradu kao gimnazijski profesor istorije umjetnosti. Njegovi najčešće slikani motivi su motivi prirode. Umro je u Bihaću 1992. godine. Bihaću je poklonio svu svoju zaostavštinu.

¹⁵ Rođen je u Tuzli 1907. godine. Završio likovnu akademiju u Zagrebu, a po njenom završetku boravi u Francuskoj i pohađa kurs istorije umjetnosti na Sorboni. Prvi put je izlagao u Beogradu 1930. godine. Učesnik je NOB-a od 1941. Od trenutka kada je ušao u umjetnički život pa do kraja njegovog života smijenila su se tri različita razdoblja naše novije istorije kojima odgovaraju tri jasna perioda i opusa Ismeta Mujezinovića: prvi – koji traje od prve samostalne izložbe 1926. do 1941. godine pun promjena, sazrijevanja, djelovanja na više

Vrijema nastanka: 1961. godine

Tehnika: ulje na kartonu

Dimenzije: 51x79 cm

Signatura: d.l.u. Ismet 61

Opis: Na slici je predstavljen planinski motiv, gola stijena mjestimično prekrivena šumom. Slikom dominiraju tonovi zelene i oker boje.

16. PORTRET PRIJATELJICE

Inventarni broj: 0366

Autor: Fehim Avdić¹⁶ (1911. do 1992. godine)

Vrijema nastanka: 1975. godine

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 78x118 cm

Signatura: bez signature

Opis: Na slici je predstavljena djevojka u sjedećem položaju. Duga tamna kosa sa šiškama na čelu pada joj preko ramena. Odjevena je u tamnu haljinu. Ruke su joj položene u krilo.

17. KRAVA

Inventarni broj: 0359

Autor: Sead Musić

Vrijema nastanka: nepoznato

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 180x130 cm

Signatura: bez signature

Opis: U koloritnom smislu slika je dijagonalno podijeljena na dvije cjeline. Donja cjelina je svjetlije zelene boje, a gornja cjelina je oslikana različitim tonovima narandžaste boje. U gornjoj polovini slike je naslikana krava.

18. U ATELJEU

Inventarni broj: 0358

Autor: Ahmet Karić¹⁷ (1926. godine)

područja, period humanističkog i ideološkog opredjeljenja i najzad, sjajnog kolorističkog procvata koji se završava izbijanjem Drugog svjetskog rata; zatim ratni, koji traje četiri godine. I treći, poslijeratni, period velikih poduhvata, ciklusa, široke društvene afirmacije, period plodnih godina rada.

Umro je u Tuzli 7. januara 1984 godine. (http://bs.wikipedia.org/wiki/Ismet_Mujezinovi%C4%87)

¹⁶ Fehim Avdić rođen je 1932. godine u Plani kod Bileće. Drugi svjetski rat provodi u sirotištu na Lokrumu. U Sarajevu završava školu za likovnu umjetnost, nakon čega upisuje 1954. godine grafički odsjek Akademije likovnih umjetnosti u Beogradu, gdje su mu učitelji bili poznati umjetnici Boško Karanović i Mladen Srbinić. No, sudeći po svemu, za njegovo umjetničko usmjerenje bila je presudna Feđina saradnja sa Urošem Toškovićem i Dadom Đurićem, predstavnicima fantastike i vizionarnog slikarstva, a ne treba zaboraviti da je vrijeme Feđinih studija bilo i vrijeme formiranja i prvih nastupa čuvene beogradske grupe "Mediala", koja se zalagala za sintezu tradicionalnog postupka i modernog senzibiliteta, za poštivanje muzejskih vrijednosti - osobito onih iz epoha renesanse i klasicizma, uz posebno uvažavanje realizacija evropskog nadrealizma i fantastike. Poput većine članova ove grupe, Feđa će se kasnije definitivno opredijeliti za fantazmagorično figurativno slikarstvo sa svim značajkama neonadrealizma, u kome će postići veoma vrijedne rezultate i individualiziran izraz (figuracija osobenog zvuka, spoj preciznog detalja i imaginacije, perfekcionizam i prepoznatljiv vlastiti idiom). Godine 1959, odmah po završetku studija, Feđa se vratio u Bosnu, najprije u Vareš, gdje je dvije godine radio kao profesor crtanja, 1961. je postao član ULUBiH-a i ilustrator "Oslobođenja", čime se bavio 11 godina - sve do definitivnog zaposlenja u Školi primijenjenih umjetnosti u Sarajevu 1972. godine. Sa ULUBiH-om je izlagao u zemlji i inostranstvu, a rjeđe je nastupao samostalno. Umro je u Sarajevu 2000. godine. (Begić, 2000, 50-52)

Vrijema nastanka: sredina 20. vijeka

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 55x68 cm

Signatura: bez signature

Opis: Na slici je balgim geometrijskim elementima predstavljen atelje umjetnika.

Centralnu figuru predstavlja tamnokosa žena. Žena stoji pred štafelajem, a iza nje su otvorena vrata.

19. STARI MOST

Inventarni broj: 0342

Autor: Mirko Kujačić¹⁸ (1901. do 1987. godine)

Vrijema nastanka: Oko 1960. godine

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 100x133 cm

Signatura: d.d.u. Mirko Kujačić

Opis: Stari most u Mostar predstavljen je u blagoj geometrijskoj stilizaciji, posmatran sa lijeve obale Neretve. Slikom dominiraju različite nijanse oker i zelene boje.

20. PARTIZANSKI VOZ

Inventarni broj: 0312

Autor: Franjo Likar (1928. godine)

Vrijema nastanka: sredina 20. vijeka

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 125,5x104 cm

Signatura: bez signature

Opis: Na slici je predstavljen voz – lokomotiva sa jednim vagonom. Prema vozu ide kolona partizana. Scena je prikazana u magli.

¹⁷ Rođen 1926 godine u Rogatici. Diplomirao je na Akademiji likovnih umjetnosti u Beogradu 1956. godine.

¹⁸ Mirko Kujačić rođen je 1901. godine. Kujačićev slikarski opus možemo uz opasnost koje nosi svaki pokušaj da se cjelovito umjetničko djelo sapne strogim vremenskim, polarizovati na dva perioda: od 1929-1935 godine i od 1960. do osamdesetih. Prvi je anticipacija, a drugi rekapitulacija Kujačićevog ekspresionizma. U prvom se naziru korijeni koji će afirmirati karakteristike njegovog slikarstva: temperamentan širok potez, insistiranje na boji, oduševljenje figurom i izražena individualnost. Drugi period, to je doba zrelosti, nastavljanja. Kujačić stvara aktove sa blagom geometrijskom stilizacijom, razrađujući Lotov princip dezagregacije forme bojom i svođenje kolorističkog registra na dvije-tri primarne boje. U kompoziciji slike figura je stavljena u prvi plan raščlanjena na kolorističke planove unutar definiranog oblika koji još zadržava prirodnu formu. Paleta je sužena na toplije tonove: oker, ružičasto, žuto, crveno. Modeliranje oblika vrši se izborom boje za svaki plan posebno. Smišljenim rasporedom kolorističkih partija nagovještava se pokret i određuje volumen. Treću dimenziju sugerira geometrijski shematiziranim paravanima. Za Kujačićevo slikarstvo sedme decenije važi načelo koje je formuliralo da kod dvodimenzionalnog prostiranja boje ulogu valera preuzima obojeni crtež, a linija prerasta u konturu da bi definirala određenu formu ili prostor. To načelo važi i za Kujačićeve kasnije figurativne cikluse kada maksimalno koristi istobojni crtež u svojim slikama a potiskuje kolorističke vrijednosti iz ovog perioda. Mostarski period ili kubistička faza u maniru Žaka Vilona koju Šeremet naziva "letvama" označava nov, suptilniji i apstraktniji način izražavanja - jedan svjetliji impresionistički kubizam. Realni motivi pejzaža Mostara, Počitelja, Bune javljaju se kao okosnica unutar koje umjetnik raspoređuje količine boja. Vrlo precizan crtež, grafički tačan, definira formu, ritmuje planove i konstruira ambijent. Jedinstvo slike je sada više u jedinstvu tonova, valera, kompozicionalno organizirani u vidu trougla. U tom novom prosedu dominiraju plastični činioci violetno-zeleni tonaliteta, akvarelni nanos, a ne gust impast i geometrizacija predmeta i masa. Sve skupa to ističe osjećanje ravnoteže, čvrstine i čistote koju odaju ove slike. Umro je 1987. godine. (*Jeremić, Most, 2001*)

21. DJEVOJKA NA BALKONU

Inventarni broj: 0354

Autor: Ljubo Lah¹⁹ (1930. godine)

Vrijema nastanka: Nakon 1949. godine

Tehnika: ulje na šperploči

Dimenzije: 121,5x57,5 cm

Signatura: g.d.u. Ljubo Lah

Opis: Na slici je predstavljena tamnokosa djevojka kako stoji na balkonu. Ruke su joj ukrštena i položene na ogradu izrađenu od kovanog željeza.

22. MRTVA PRIRODA

Inventarni broj: 0355

Autor: Franjo Likar (1928. godine)

Vrijema nastanka: druga polovina 20. vijeka

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 60x74 cm

Signatura: bez signature

Opis: Na slici je pastelnim zelenim tonovima predstavljen keramički vrč postavljen na stolnjak prepun nabor..

23. MRTVA PRIRODA

Inventarni broj: 0349

Autor: Nusret Pašić²⁰ (1951. godine)

Vrijema nastanka: druga polovina 20. vijeka

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 99,5x79 cm

Signatura: d.l.u. N.P.

Opis: Na stol je postavljeno nekoliko predmeta – zgužvani stolnjak, zelene boca, lampa i keramička posuda. Kao centralni motiv proteže se stabljika suvog čička položenog na stolnjak. Pozadina slike je tamna.

24. ATELJE

Inventarni broj: 0349

Autor: Mario Mikulić (1924. godine)

Vrijema nastanka: 1960. godine

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 95,5x129,5 cm

Signatura: g.d.u. Mikulić 1960

¹⁹ Rođen je 1930. godine u Sarajevu. Školu likovnih umjetnosti završio je 1949. god. u Sarajevu. Nakon što je specijalizirao slikarstvo u Državnoj majstorskoj radionici kod Đorđa Andrejevića Kuna u Beogradu, vraća se u Sarajevo i zapošljava kao profesor na Pedagoškoj akademiji. Potom prelazi u Školu za primijenjenu umjetnost u Sarajevu. Ostvario je brojne i zapažene opuse u velikom spektru različitih slikarskih tehnika (crteža, akvarela, gvaševa, pastela, ulja na platnu i kombiniranih tehnika), ostvario je izvrsne cikluse psiholoških portreta, neko je vrijeme iskazivao zanimanje za figurativni geometrizam, ali najčešća je njegova sklonost poetskom realizmu te sakralnoj tematici.

²⁰ Nusret Pašić rođen je 1951. godine u Sarajevu. Diplomirao na odjelu slikarstva na Akademiji likovnih umjetnosti u Sarajevu. Postdiplomski studij završio je na Akademiji likovnih umjetnosti u Beogradu. Izlagao je samostalno na prostoru BiH i inostranstvu, a sudjelovao je i u brojnim kolektivnim izložbama. Trenutno obavlja dužnost dekana na Akademiji likovnih umjetnosti u Sarajevu.

Opis: Na slici je predstavljen slikarski atelje. Centralno mjesto zauzima štafelaj sa slikom. Lijevo od štafelaja postavljena je stolica ispletena od pruća, a desno od štafelaja visoka peć.

25. SUTJESKA KOD SUHE

Inventarni broj: 0374

Autor: Ivo Šeremet²¹ (1900. do 1991. godine)

Vrijema nastanka: Između 1919-1991.g.

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 63,8x48,5 cm

Signatura: d.l.u. Šeremet

Opis: Na slici je predstavljen planinski pejzaž – gola stijena posmatrana sa planinskog proplanka.

26. PROBOJ

Inventarni broj: 0369

Autor: Ismet Mujezinović (1911. do 1992. godine)

Vrijema nastanka: 1961. godine

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 51x79 cm

Signatura: d.l.u. Ismet 61

Opis: Na slici je prikazan partizanski proboj. U donjem dijelu slike, leđima okrenuti prema posmatraču predstavljeni su neprijateljski vojnici u rovu. Nekoliko njih je mrtvo. Na rov juriša četa partizana. Predvodi ih snažan čovjek odjeven u bijelu košulju sa zavojem oko glave. U rukama drži pušku. Na tijelu mu se primjećuje iscrpljenost. Lijevo od njega je vojnik odjeven u uniformu sa puškom u ruci uperenom prema neprijateljskom rovu. Desno od predvodnika partizana je vojnik sa crvenom zastavom u rukama koju je visoko podigao iznad sebe. U pozadini su predstavljeni ostali vojnici. Neki od njih su pali.

27. SCENA LOVA

Inventarni broj: 0315

Autor: Vojo Dimitrijević²² (1919. do 1981. godine)

Vrijema nastanka: druga polovina 20. vijeka

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 162x107 cm

Signatura: bez signature

Opis: Na slici je predstavljena stilizirana scena lova. U lijevoj polovini slike predstavljen je figuralni lik lovca sa lukom i strijelom koje drži u ispruženim rukama. Pred njim, na centralnom dijelu platna je predstavljena figuralni lik životinje (srne ili jelena). Životinja je predstavljena sa povijenim zadnjim i podignutim prednjim nogama. Pored ove životinje predstavljena je i druga, ranjena strijelom. Počev od

²¹ Rođen je u Livnu, gdje završava osnovnu školu. Godine 1912. odlazi u Sarajevo gdje pohađa realnu školu. Potom 1919. godine školovanje nastavlja u Zagrebu, Beču i Krakovu, gdje završava likovnu akademiju. Do početka Drugog svjetskog rata živi i radi u Beogradu, a potom od 1941. do 1948. godine se vraća u Zagreb. Nakon toga odlazi u Sarajevo, gdje ostaje do kraja života 1991. godine.

²² Rođen je 1910. godine u Sarajevu, gdje je i preminuo 1981. godine. Završio je Državnu umjetničku školu u Beogradu, a zatim posjećuje atelje Andre Lota u Parizu. Učestvuje u osnivanju Collegium artisticuma, kao i ULUBiH-a i Škole likovnih umjetnosti u Sarajevu u kojoj radi kao direktor i kao profesor. Bio je redovni član Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine.

lijeve strane slike prema njenom središtu proteže se vitičasti element ukrašen trolistima. Kolorit slike je taman, a slikom preovladavaju zagasiti crveni i oker tonovi.

28. PARK

Inventarni broj: 0356

Autor: Vojo Dimitrijević (1919. do 1981. godine)

Vrijema nastanka: 1951. godine

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 130x90 cm

Signatura: d.d.u. D. Vojo 951

Opis: Svjetlim, pastelnim tonovima predstavljen je zalazak sunca posmatran kroz visoko drveće bez lišća nekog parka. Iza parka se pruža pogled na grad.

29. KORČULA

Inventarni broj: 0356

Autor: Sabahudin Hodžić

Vrijema nastanka: Nakon 1945. godine

Tehnika: ulje na lesonitu

Dimenzije: 70x54 cm

Signatura: d.d.u. Sabahudin Hodžić Korčula

Opis: Na slici je predstavljen trg popločen kamenim pločama. Okružen je visokim kamenik kućama. Na trgu je ?? šetača. Slikom dominiraju narandžasti i crveni tonovi.

30. SUTJESKA

Inventarni broj: 0343

Autor: Branko Šotra²³ (? do 1960. godine)

Vrijema nastanka: 1958. godine

Tehnika: grafika na papiru

Dimenzije: 40x60 cm

Signatura: dolje: graf ol. Sutjeska 7/10 Branko Šotra 1958

Opis: Tamnim i svijetlim nijansama izrađen je uski kanjon rijeke Sutjeske. U dnu kanjona protiče rijeka. Njen tok je isprekidan velikim kamenjem.

31. MRTVA PRIRODA

Inventarni broj: 0348

Autor: Ljubo Lah (1930. godine)

Vrijema nastanka: druga polovina 20. vijeka

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 58x94,5 cm

Signatura: g.d.u. Ljubo Lah

Opis: Na tamnoj podlozi predstavljena je niska saksija sa cvijećem.

32. DUBROVNIK

²³ Slikar Branko Šotra rođen je u selu Kozice kod Stoca. Kraljevsku umjetničku školu završio je u Beogradu 1929. godine. U vrijeme studiranja povezo se sa Komunističkom partijom Jugoslavije. Učestvovao je u Drugom svjetskom ratu boreći se na prostorima Hercegovine, Crne Gore, Kosova i Metohije i Srbije. Nakon rata radio je na formiranju Doma Jugoslavenske narodne armije u Beogradu, a kasnije je izabran za njegovog načelnika. Za redovnog profesora i prvog rektora Akademije za primijenjenu umjetnost u Beogradu izabran je 1948. godine i na toj dužnosti se zadržao do 1956. godine. Umro je u Stokholmu 21. maja 1960. godine.

Inventarni broj: 0333
 Autor: Ivo Šeremet (1900. do 1991. godine)
 Vrijema nastanka: Između 1919. i 1991. godine
 Tehnika: ulje na platnu
 Dimenzije: 63x81 cm
 Signatura: bez signature
 Opis: Na slici je predstavljen pogled na stari grad Dubrovnik.

33. IZ POČITELJA

Inventarni broj: br-59
 Autor: Salim Obralić²⁴ (1945. godine)
 Vrijema nastanka: 1985. godine
 Tehnika: ulje na platnu
 Dimenzije: 134x134 cm
 Signatura: d.d.u. Salim Obralić 1985
 Opis: Na plavoj podlozi predstavljen je motiv kamene stambene kuće u Počitelju. Pored kuće je nekoliko stabala jablanova.

34. BEZ NASLOVA

Inventarni broj: 0376
 Autor: Ratko Lalić²⁵
 Vrijema nastanka: 1985. godine
 Tehnika: ulje na platnu
 Dimenzije: 99x99 cm
 Signatura: d.l.u. R. Lalić 85
 Opis: Na svijetlijoj zelenooker podlozi prikazano je mnoštvo floralnih elemenata. Centralno mjesto rezervisano je za tri stabla. Srednje drvo ima nešto deblje stablo od ostala dva. Stabla su naslikana različitim tonovima sive i bijele boje.

35. POGLED KROZ PROZOR

Inventarni broj: 0351
 Autor: Vera Čohadžić (1910. do 2003. godine)
 Vrijema nastanka: druga polovina 20. vijeka
 Tehnika: tempera na papiru
 Dimenzije: 69x48 cm
 Signatura: g.d.u. Vera Čohadžić
 Opis: Pogled na grad, dvospratne kuće prekrivene crvenim crepovima prikazan je sa pogleda kroz prozor. Dvokrilni, bijeli prozor izdijeljen je na tri dijela. U gornjem lijevom uglu preko prozora pada zavjesa.

²⁴ Rođen je u Maglaju 1945. godine. Srednju školu za primijenjene umjetnosti u Sarajevu završio 1965. godine. Postdiplomske studije slikarstva završio na istoj Akademiji u klasi prof. Mladena Srbinovića 1974. godine. Član Udruženja likovnih umjetnika Bosne i Hercegovine Od 1972. godine. Redovni je profesor na Akademiji likovnih umjetnosti u Sarajevu.

²⁵ Ratko Lalić rođen je u Dolipolju 1944. godine. Akademiju likovnih umjetnosti i postdiplomske studije završio je u Beogradu 1975. godine u klasi Stojana Čelića. Radio je kao redovni profesor na Akademiji likovnih umjetnosti u Sarajevu do 1991. godine. Potom je u periodu od 1992-94 radio kao redovni profesor na akademiji likovnih umjetnosti na Cetinju. Danas radi kao redovni profesor crtanja i slikanja na Fakultetu primijenjenih umjetnosti u Beogradu. Izlagao je na 30 samostalnih i 250 kolektivnih izložbi u zemlji i inostranstvu.

36. MRTVA PRIRODA

Inventarni broj: 0300

Autor: Aleksandar Kumrić (1910. do 2003. godine)

Vrijema nastanka: druga polovina 20. vijeka

Tehnika: tempera na papiru

Dimenzije: 69x48 cm

Signatura: d.l.u. Kumrić

Opis: Na svijetloj podlozi predstavljen je četvrtasti stol. Na njega je postavljena bijela zdijela. Njena unutrašnjost je prekrivena bijelim stolnjakom čiji krajevi padaju na stol. Zdjela je puna različitog voća (jabuke, kruške, breskve). Na stolu je nekoliko voćki (grozdovi grožđa i jabuka).

37. ČAROLIJA UNE

Inventarni broj: 0305

Autor: Enver Krupić (1911. do 1992. godine)

Vrijema nastanka: 1980. godine

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 78x118 cm

Signatura: d.d.u. Enver Krupić 1980

Opis: Na slici je predstavljen jedan od slapova na rijeci Uni.

38. MARINA

Inventarni broj: 0335

Autor: Mario Mikulić (1924. godine)

Vrijema nastanka: druga polovina 20. vijeka

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 85,5x94 cm

Signatura: d.l.u. Mikulić

Opis: Tamnim tonovima predstavljena je morska uvala sa pogledom na pučinu.

39. BAŠČARŠIJA

Inventarni broj: 0339

Autor: Rizah Štetić

Vrijema nastanka: druga polovina 20. vijeka

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 56x76,5 cm

Signatura: d.l.u. R.Štetić

Opis: Na slici je predstavljen baščaršijski trg kod sebilja. Trg je ispunjen prolaznicima. U daljini su vidljivi vrhovi brda.

40. JELENA

Inventarni broj: 0304

Autor: Mersad Berber²⁶

Vrijema nastanka: druga polovina 20. vijeka

Tehnika: grafika na papiru

Dimenzije: 69x49 cm

Signatura: d.d.u. M. Berber

²⁶ Rođen je 1940. godine u Bosanskom Petrovcu. Slikarstvo je diplomirao na Alademiji likovnih umjetnosti u Ljubljani 1963. godine u klasi profesora Maksima Sedeja. Postdiplomski studij grafike kod profesora Rike debenjaka na istom fakultetu završio je 1965. godine.

Opis: Na zlatnoj podlozi, u manjem kvadratu predstavljen je dopojasni lik djevojke iz profila. Odjevena je u svijetloplavu haljinu sa šešikom širokog oboda iste boje.

41. OMLADINSKA PRUGA

Inventarni broj: 0324

Autor: Rizah Štetić

Vrijema nastanka: 1987. godine

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 70x55 cm

Signatura: d.d.u. Štetić 87

Opis: Na tamnoj, maglovitoj podlozi predstavljena je snažna figura žene u pokretu – žena ispred sebe istovara tačke pune zemlje.

42. VRATNIK

Inventarni broj: 0364

Autor: Petar Šain

Vrijema nastanka: druga polovina 20. vijeka

Tehnika: tempera na papiru

Dimenzije: 44,5x57 cm

Signatura: d.d.u. P. Šain

Opis: Na slici je predstavljen pogled na kuće na Vratniku. Krovovi kuća bliži posmatraču pokriveni su šindrom, dok su oni udaljeniji prekriveni crijepom. U naselju se primjećuju dvije munare džamija. U daljini se vide zidovi Bijele tabije.

43. PEJZAŽ

Inventarni broj: 0433

Autor: nepoznati autor

Vrijema nastanka: nepoznato

Tehnika: tempera na kartonu

Dimenzije: 60x78 cm

Signatura: bez signature

Opis: Na slici je različitim tonovima crvene, zelene i oker boje predstavljena poljana – oranica. U daljini se uočava planinski vijenac. U prednjem planu, tamnijim potezima kista naslikan je upregnuti vol sa kolima.

44. SKICA KUPARA

Inventarni broj: 0375

Autor: Zdenko Grgić (1927. godine)

Vrijema nastanka: druga polovina 20. vijeka

Tehnika: skica na papiru

Dimenzije: 88x57 cm

Signatura: bez signature

Opis: Na slici su predstavljene tri izdužene nage fugure žena kako sjede na niskim četvrtastim sjedalima. Središnja figura je okrenuta prema posmatraču, dok su dvije spoljne date u profilu. Ruke su su im položene na krila.

45. SELJACI TOVARE ŽITO

Inventarni broj: 0332

Autor: Ivan Radović

Vrijema nastanka: nepoznato

Tehnika: ulje na kartonu

Dimenzije: 69x87 cm

Signatura: d.l.u. Radović

Opis: Različitim crvenim, narandžastim i oker tonovima predstavljen je ljetnji pejzaž – scena u kojoj seljaci tovare kola vrećama punim žita. U kola je upregnut konj.

46. OGLEDALO UNE

Inventarni broj: bez broja

Autor: Enver Krupić (1911. do 1992. godine)

Vrijema nastanka: 1982. godine

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 87x114,5 cm

Signatura: d.d.u. Enver Krupić 1982

Opis: Na slici je tok rijeke Une. Drveće na obali ogleda se u njenom koritu.

47. STOLICA

Inventarni broj: 0302

Autor: Salim Obralić (1945. godine)

Vrijema nastanka: druga polovina 20. vijeka

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 62,5x93,5 cm

Signatura: d.d.u. Salim Obralić

Opis: Na svijetloj pozadini predstavljena je četvrtasta stolica sa četiri noge. Na nju je postavljeno nekoliko predmeta, boca, čaša, stolnjak, džezva.

48. BORAČKO JEZERO

Inventarni broj: 0346

Autor: Vojo Dimitrijević

Vrijema nastanka: 1946. godine

Tehnika: ulje na lesonitu

Dimenzije: 44x53,5 cm

Signatura: d.d.u. Vojo 1946

Opis: Boračko jezero je prikazano u dolini u odnosu na kamenit pejzaž sa velikim listopadnim stablom u prvom planu (žuto lišće na granama). Iza stabla se nazire visoka zgrada sa tri reda prozora. Preko jezera, u daljini se proteže planinski vijenac.

49. U PLAVOM

Inventarni broj: 0361

Autor: Milorad Ćorović²⁷ (1932. godine)

Vrijema nastanka: druga polovina 20. vijeka

Tehnika: ulje na lesonitu

Dimenzije: 54x73 cm

Signatura: g.l.u. Ćorović

Opis: Na plavoj podlozi naslikani su različiti elementi tamne, plave i bjele boje.

50. SJEĆANJE NA PUT NA SJEVERNI POL

²⁷ Rođen u Sarajevu 1932. godine. Završio Školu za primijenjenu umjetnost u Sarajevu 1953. godine. Potom upisuje i završava Akademiju za likovne umjetnosti u Beogradu. Od sedamdesetih godina XX vijeka radi kao profesor na Akademiji likovnih umjetnosti u Sarajevu. Dekan ove Akademije bio je u periodu od 1989. do 1992. godine. Osnivač je i dekan Akademije likovnih umjetnosti u Trebinju.

Inventarni broj: 0357

Autor: Mehmed Zaimović²⁸ (1940. godine)

Vrijema nastanka: 1968. godine

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 120x150 cm

Signatura: sredina desno: M. Zaimović Sar 968

Opis: Na smeđoj podlozi sredinom slike, odozgo prema dolje proteže se bijelo polje. Lijevo od ovog polja naslikano je nekoliko elemenata različitim nijansama smeđe boje.

51. ROMANTIČNI PREDIO

Inventarni broj: 0345

Autor: Mehmed Zaimović²⁹ (1940. godine)

Vrijema nastanka: 1968. godine

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 110x85,5 cm

Signatura: bez signature (gornja lajsna rama na metalnoj pločici ugravirano: ital.schule 17 JHT)

Opis: Na slici je predstavljeno visoko stablo čije grane su povijene pred naletom vjetra. Pod stablom nekoliko likova odjevenih u odjeću karakterističnu za renesansni period razgovaraju.

52. TROGIR

Inventarni broj: 0345

Autor: Cata Dujšin Ribar³⁰ (1897. do 1994. godine)

Vrijema nastanka: 1963. godine

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 76x88,5 cm

Signatura: d.d.u. Dojšin 63

Opis: Na slici su predstavljene zidine starog grada Trogira. Pod zidinama se vidi more.

53. SELJANKE

Inventarni broj: 0331

Autor: Špiro Bocarić³¹ (1876. do 1941. godine)

Vrijema nastanka: Između 1897. i 1941. godine

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 53,2x88,5 cm

Signatura: d.d.u. Š. Bocarić

²⁸ Rođen je 1940. godine u Tuzli gdje je završio gimnaziju, a Školu za primijenjenu umjetnost u Sarajevu. Izlagao je na brojnim samostalnim i kolektivnim izložbama. Živi i radi u Tuzli.

²⁹ Rođen je 1940. godine u Tuzli gdje je završio gimnaziju, a Školu za primijenjenu umjetnost u Sarajevu. Izlagao je na brojnim samostalnim i kolektivnim izložbama. Živi i radi u Tuzli.

³⁰ Rođena je u Trogiru 1897. godine, a umrla je u Zagrebu 1994. godine. Studirala je na Umjetničkoj akademiji u Zagrebu i kod V. Becića, a usavršavala se u Parizu i Londonu. Radila je kao restaurator u Galeriji umjetnina u Splitu. Nadahnuta je lirskim i dramatičnim doživljavanjem prirode. Izlagala je u Londonu, New Yorku, Washingtonu, Veneciji i Zagrebu. Pisala je i objavljivala poeziju. ("http://hr.wikipedia.org/wiki/Cata_Duj%C5%A1in-Ribar")

³¹ Rođen je u Budvi u trgovačkoj porodici. Slikarstvo je najprije učio od starijeg brata Anastasa, a potom u Italiji. U periodu od 1897. do 1914. godine živi u Sarajevu, a potom se seli u Banju Luku. U Banjoj Luci su ga ubile ustaše 1941. godine.

Opis: Na slici su predstavljene četiri seljanke u sjedećem položaju, u međusobnom razgovoru. Odjevene su u tradicionalno seosku narodnu nošnju. Oko pojasa im je vezana šarena, duga pregača. Na glavi im je bošča (marama). Tri seljanke sjede u jednoj grupi, dok je četvrta sama. Dvije od njih imaju preslicu i vreteno u rukama i predu vunu.

54. MOTIV SA SAVE

Inventarni broj: 0327

Autor: Sabahudin Hodžić

Vrijema nastanka: nepoznato

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 35,8x64 cm

Signatura: g.d.u. Hodžić

Opis: Na slici je predstavljena rijeka Sava, most preko nje, naselje na desnoj obali, nekoliko čamaca i splavova, te jedan brod.

55. POČITELJ

Inventarni broj: 0313

Autor: Ksantipa Gorgoljatos³² (1921. godine do?)

Vrijema nastanka: druga polovina 20. vijeka

Tehnika: ulje na kartonu

Dimenzije: 39,5x27,8 cm

Signatura: bez signature

Opis: Na slici je prikazan pogled na kupole hamama. Iza hamama se vidi zelena Neretva.

56. STARA MASLINA

Inventarni broj: 0337

Autor: Oton Postružnik³³ (1900. do 1978. godine)

Vrijema nastanka: 1959. godine

Tehnika: ulje na kartonu

Dimenzije: 97x47 cm

Signatura: d.d.u. OP 959

Opis: Na smeđoj podlozi predstavljen je nepravilni oblik sive boje sa mjestimičnim premazima bijele i crne.

57. PLEMENITAŠI II

Inventarni broj: 0308

Autor: Dževad Hozo (1941. godine)

Vrijema nastanka: 1969. godine

Tehnika: grafika

Dimenzije: 76x56 cm

Signatura: dolje: V/V Emforte '69 (imp.81) NOBLE HOZO

Opis: Grafikom dominira crna boja sa zlatnim i crvenim detaljima.

³² Rođena 1921 godine u Sarajevu. Završila je Školu za likovnu umjetnost i diplomirala na Pedagoškoj akademiji u Sarajevu.

³³ Rođen je 1900. godine u Mariboru, a umro 1978. godine u Zagrebu. Školovao se u Pragu i Zagrebu, a usavršavao u Parizu. Bio je profesor na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu. Suosnivač je likovne grupe Zemlja. Najveća inspiracija mu je priroda, a služi se apstraktnom formom. Bavio se keramikom.

58. PLEMENITAŠI II

Inventarni broj: 0307

Autor: Dževad Hozo (1941. godine)

Vrijema nastanka: 1961. godine

Tehnika: grafika

Dimenzije: 76x56 cm

Signatura: dolje: V/V Emforte '61 (imprime81) NOBLE II HOZO

Opis: Grafikom dominira crna boja sa zlatnim i crvenim detaljima.

59. SAM

Inventarni broj: 0306

Autor: Dževad Hozo (1941. godine)

Vrijema nastanka: 1969. godine

Tehnika: grafika

Dimenzije: 76x56 cm

Signatura: dolje: V/V Emforte '69 (imp.80) SAM HOZO

Opis: Grafikom dominira crna boja sa zlatnim i crvenim detaljima.

Prilikom prikupljanja dokumentacije za izradu odluke o proglašenju zgrade Predsjedništva Bosne i Hercegovine sa pokretnim naslijeđem nacionalnim spomenikom BiH, Komisiji je predočen inventurni spisak Predsjedništva BiH, na kojem su pobrojana umjetnička djela koja se nalaze u zgradi. Pored navedenih 59 slika, na inventurnom spisku pobrojana su još 24 umjetnička djela, kojima nije omogućen pristup. Ni nakon pismenog zahtjeva Komisije, br. 04-35-249/07-10 od 10.06.2008. i 04-35-23/09-7 od 11.02.09. godine, predstavnicima Komisije nije omogućeno fotografiranje sljedećih umjetničkih slika:

1. MARINA

Autor: Mario Mikulić

Tehnika: ulje na kartonu

Dimenzije: 70x50 cm

2. PETROVARADIN

Autor: Nikola Graovac

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 90x66 cm

3. PEJZAŽ

Autor: Hakija Kulenović

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 75x60 cm

4. PUT U ŠEKOVIĆE

Autor: Ivo Šeremet

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 65x55 cm

5. ALEJA

Autor: Neha Sefić

Tehnika: akvarel na papiru
Dimenzije: 50x45 cm

6. MOTIV IZ DUBROVNIKA

Autor: Branko Kovačević
Tehnika: ulje na platnu
Dimenzije: 110x80 cm

7. MARINA

Autor: I. Majkovski
Tehnika: ulje na platnu
Dimenzije: 97x87 cm

8. JESENJI PEJZAŽ

Autor: Gabriel Jurkić
Tehnika: ulje na kartonu
Dimenzije: 50x35 cm

9. OSLIKANA VAZA

Autor: Slavko Grk Marić
Tehnika: ulje na platnu
Dimenzije: 100x100 cm

10. JEDNOG DANA – ISPOD

Autor: Boris Dogan
Tehnika: ulje na platnu
Dimenzije: 92x72 cm

11. SAN MASA

Autor: Peđa Milosavljević
Tehnika: ulje na platnu
Dimenzije: 192x130 cm

12. OHRID PRED ZALAZAH SUNCA

Autor: Vladimir Vojnović
Tehnika: ulje na lesonitu
Dimenzije: 52x73 cm

13. SELJANKE

Autor: Petar Tiješić
Tehnika: ulje na platnu
Dimenzije: 120x90 cm

14. MRTVA PRIRODA

Autor: Pero Bodroža
Tehnika: ulje na platnu
Dimenzije: 65x55 cm

15. MODRA STABLA

Autor: Jusuf Nikšić

Tehnika: tempera na papiru
Dimenzije: 70x50 cm

16. BEOGRAD PANORAMA

Autor: Vesna Sokolić
Tehnika: emajl
Dimenzije: 96x46 cm

17. PEJZAŽ SA KULOM

Autor: Mirko Kujačić
Tehnika: ulje na šperploči
Dimenzije: 95x63 cm

18. MOSTAR

Autor: Vojo Dimitrijević
Tehnika: ulje na platnu
Dimenzije: 70x60 cm

19. DVIJE POSUDE

Autor: Salim Obralić
Tehnika: ulje na platnu
Dimenzije: 75x55 cm

20. GRADNJA ŽELJEZNIČKE STANICE

Autor: Hakija Kulenović
Tehnika: ulje na platnu
Dimenzije: 100x72 cm

21. OTKRIĆE ARHIPELAGA

Autor: Franjo Likar
Tehnika: ulje na iverici
Dimenzije: nepravilan oblik 120x80 cm

22. PREDIO

Autor: Afan Ramić
Tehnika: ulje na lesonitu
Dimenzije: 60x50 cm

23. DON KIHOT

Autor: Bogdan Kršić
Tehnika: grafika
Dimenzije: 30x24 cm

24. PEJZAŽ U DALMACIJI

Autor: Frano Šimunović
Tehnika: ulje na platnu
Dimenzije: 117x42 cm

GEODETSKA DOKUMENTACIJA

Geodetska dokumentacija je smještena u prizemlju zgrade Predsjedništva Bosne i Hercegovine u deset prostorija, ukupne površine 354m².

Podaci osnovnih radova smješteni su u sobama 34 i 35, u 17 metalnih ormara. Podatke čine 30542 kartona trigonometrijskih tačaka I-IV reda, 10088 tačaka nivelmana visoke tačnosti, te originalni podaci za vezne tačke.

U sobama 35 i 36 (površine 109m²) smješteni su podaci starog austrougarskog premjera (7386 šesnaestina litografskih kopija razmjera 1:6250 i drugih razmjera neodređenog tiraža), zatim austrougarski elaborati, statistički podaci iz perioda 1880-1885 godine, karte 1:75000, karte ostalih namjena, te podaci aerofotogrametrijskog premjera, kao što su negativni, dijapozitivi, filmovi, kontaktkopije i sl. Navedena geodetska dokumentacija smještena je u drvenim plakarima (ormarima) kubature 141 m³, namjenski izrađenih još u periodu vladavine Austrougarske monarhije u Bosni i Hercegovini.

Originali planova i reprodukcija se vodi za 93 radilišta sa 15 442 originala i sa određenim brojem reprodukovanih planova.

Na površini od 1 829 197 ha Bosne i Hercegovine izrađena je osnovna karta razmjere 1:10 000 i čini je 715 listova, odnosno tolikog broja izdavačkog originala, sa oko 9 510 tiraža reprodukovane osnovne karte razmjere 1:5 000 i 1:10 000.

Topografska karta razmjere 1:25 000 pokriva ukupnu teritoriju Bosne i Hercegovine, a čini je 426 listova, ukupnog tiraža 99 510 listova. Takođe 12 listova topografske karte Bosne i Hercegovine razmjere 1:200 000 ima tiraž od 60 primjeraka.

Geodetska dokumentacija i originali planova, reprodukcija i štampani primjerci topografskih karata smješteni su u sobama 28, 30, 32,33/1, 33/2, 33/3, te djelimično u sobama 34, 35, i 36, u kojima ima 167 ormara sa formatima karata A1-A0 sa po deset polica.

Statistički podaci o zemljištu po vrstama posjeda, kulturama, klasama i katastarskom prihodu, te podaci bonitiranja i klasiranja zemljišta, elaborati o utvrđivanju ljestvica katastarskog prihoda i o uslovima poljoprivredne proizvodnje i slično, smješteni su u suterenu zgrade. U prostoriji 34 smještene su tri kase, od kojih je jedna specijalno izgrađena – protivpožarna, u kojoj se čuvaju kopije magnetnih traka ili diskovi sa podacima katastarskog operata, te podaci o nekretninama i nosiocima prava na njima.

Klasična arhivska građa smještena je u suterenu.

Posebno se vodi evidencija zaprimljenih originala planova premjerenih područja do 1992. godine.

U prostorijama 19 i 21 smještena je stručna biblioteka i zbirka službenih listova za period od 1945. do 2008. godine. (*Podaci dobijeni od g-dina Mustafe Begića, direktora Uprave za geodetsko-imovinske i pravne poslove Bosne i Hercegovine*)

3. Dosadašnja zakonska zaštita

Objekat Zgrada Zemaljske vlade I u Sarajevu je pravno zaštićena Rješenjem Gradskog zavoda za zaštitu i uređenje spomenika kulture Sarajevo (Sadašnji Kantonalni zavod za zaštitu i korištenje kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa), pod brojem: GDŽ-329/76 od 16.12.1976. godine.

Prostornim planom Bosne i Hercegovine iz 1980. godine, Zgrada Zemaljske vlade I u Sarajevu je bila valorizirana kao spomenik I kategorije pod nazivom Zgrada Izvršnog vijeća u Sarajevu.

Objekat Zgrada Zemaljske vlade I u Sarajevu nalazi se na Privremenoj listi nacionalnih spomenika, a nalazi se u sklopu „Gradske ambijentalne cjeline Sarajeva“ pod rednim brojem 546.

4. Istraživački i konzervatorsko-restauratorski radovi

Na Zgradi Zemaljske vlade u Sarajevu 1911. godine je dograđen treći sprat.

Osim faktora vremena i negativnog uticaja atmosferalija velika oštećenja na Zgradi Zemaljske vlade I su nastala usljed ratnih djelovanja u periodu 1992-1995 godine. Oštećenja su bila vidljiva na čitavoj površini fasade, i to tako što su fasadna boja i malter otpali. Vidljiva su bila i oštećenja izazvana gelerima granata, a naročito su bila vidljiva oštećenja plastike na natprozornicima, završnog vijenca, kao i oštećenja na limovima.

Kantonalni zavod za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Sarajevo izradio je projekat pod nazivom *Program sanacije fasade Zgrade Predsjedništva u Sarajevu*, jula 1999. godine. Projektom su obuhvaćeni pripremni radovi, fasaderski radovi (izrada nove fasade na dijelu prizemlja, prvog, drugog i trećeg sprata, zidanje oštećenih vijenaca, bifora, konzola i drugih ornamenata) i limarski radovi. Izvođenje ovih radova izvršeno je u toku 1999/2000. godine.

Radovi na restauraciji svečanog salona, malog i radnog salona rađeni su u julu mjesecu 2007. godine.

5. Sadašnje stanje dobra

Opšte stanje Zgrade Zemaljske vlade I je dobro, osim na dijelu fasada unutrašnjeg dvorišta koje su u lošem stanju. Sanacijom koja je izvršena 2000. godine na Zgradi Zemaljske vlade I nije bila obuhvaćena ova fasada. Oštećenja su nastala zbog uticaja atmosferalija kao i usljed ratnih djelovanja u periodu 1992-1995 godine. Oštećenja su vidljiva na čitavoj površini fasade, i to tako što su dijelom fasadna boja i malter otpali.

Zbirka slika nalazi se u dobrom stanju. Neke od slika uništene su najvjerojatnije gelerima. Većina slikarskih platana je prekrivena slojem prašine.

6. Specifični rizici

- Nepoduzimanje mjera održavanja posebno na dijelu fasade unutrašnjeg dvorišta.

III - ZAKLJUČAK

Primjenjujući Kriterije za donošenje odluke o proglašenju dobra nacionalnim spomenikom (»Službeni glasnik BiH«, br. 33/02 i 15/03), Komisija je donijela odluku kao u dispozitivu. Odluka je zasnovana na sljedećim kriterijima:

- A. Vremensko odredjenje**
- B. Historijska vrijednost**
- C. Umjetnička i estetska vrijednost**
 - i. Kvalitet obrade,

- ii. Kvalitet materijala,
- iii. Proporcije,
- iv. Kompozicija,
- v. Vrijednost detalja,
- vi. Vrijednost konstrukcije.

D. Čitljivost

- i. Materijalno svjedočanstvo o manje poznatim historijskim razdobljima,
- ii. Svjedočanstvo o historijskim mijenama,
- iii. Djelo značajnog umjetnika ili graditelja,
- iv. Svjedočanstvo o određenom tipu, stilu ili regionalnom maniru,
- v. Svjedočanstvo o tipičnom načinu života u određenom razdoblju.

E. Simbolička vrijednost

- v. Značaj za identitet grupe ljudi.

F. Ambijentalna vrijednost

- i. Odnos oblika prema ostalim dijelovima cjeline,
- ii. Značenje u strukturi i slici grada
- iii. Objekat ili grupa objekata je dio cjeline ili područja

G. Izvornost

- i. Oblik i dizajn,
- ii. Materijal i sadržaj,
- iii. Namjena i upotreba,
- iv. Tradicija i tehnike,
- v. Položaj i smještaj u prostoru,
- vi. Duh i osjećanja,
- vii. Drugi unutarnji i vanjski činitelji.

H. Jedinstvenost i reprezentativnost

- i. Jedinstven ili rijedak primjerak određenog tipa ili stila
- ii. Vrhunsko umjetničko ili arhitektonsko djelo,
- iii. Djelo vrhunskog umjetnika ili graditelja.

I. Cjelovitost

- i. Fizička cjelovitost (kompaktnost),
- ii. Homogenost,
- iii. Zaokruženost (kompletnost),
- iv. Nenarušenost stanja.

Korištena literatura

U toku vođenja postupka proglašenja dobra Zgrada Zemaljske vlade I u Sarajevu nacionalnim spomenikom BiH, korištena je sljedeća literatura:

1973. A. Bejtić, „Ulice i trgovi Sarajeva“, str. 245, Muzej grada Sarajeva, Sarajevo.
1978. Katalog podataka premjera i topografske karte 1:25 000, Sarajevo, septembar, 1978.
1985. Skarić, Vladislav, Izabrana djela, knjiga II, Prilozi za istoriju Sarajeva, str. 64-65, Veselin Masleša, Sarajevo, 1985.
1985. Dr. Madžar, Božo, Sto godina Vladine zgrade u Sarajevu (1985-1985), Glas društva arhitekata Bosne i Hercegovine, str. 249-255, Sarajevo, 1985.
1987. Ivan Štraus, "15 godina bosanskohercegovačke arhitekture 1970/1985, prilog za istoriju arhitekture Jugoslavije", Svjetlost, Sarajevo.
1988. Grupa autora, knjiga „Graditelji Sarajeva“, Radio Sarajevo, III program, Sarajevo.
1988. B. Spasojević: „Arhitektura stambenih palata austrougarskog perioda u Sarajevu“, Svjetlost, Sarajevo.
1989. Božić, Jela, doktorska disertacija, „Arhitekt Josip pl. Vancaš, značaj i doprinos arhitekturi Sarajeva u periodu Austrougarske uprave“, Univerzitet u Sarajevu, Arhitektonski fakultet u Sarajevu, Sarajvo, 1989.
1992. M. Prstojević, „Zaboravljeno Sarajevo“, Ideja, Sarajevo.
1997. Kurto, Nedžad, Sarajevo 1492-1992, Oko, Sarajevo, 1997.
1998. Kurto, Nedžad, Arhitektura Bosne i Hercegovine – Razvoj bosanskog stila, Kulturno naslijeđe, Sarajevo, 1998.
2000. Azra Begić, Poetika dovedena do perfekcije – In memoriam – Fehim Feđa Avdić, Most, br. 127, Mostar, 46-48, 2000.
2001. Zdravka Gurović Jeremić, Mirko Kujačić, Most, br. 139, 50, nova serija, Mostar, 50-52, 2001.
2004. Krzović, Ibrahim, Arhitektura secesije u BiH, Biblioteka Kulturno naslijeđe, Sarajevo, 1987.
2006. Vlado Puljić, Hommage Mustafi Pezi (1927-1987), Most, br. 194, Mostar, 46-48, 2006.
2007. Meliha Husedžinović, Umjetnička kolekcija institucija Bosne i Hercegovine i njeno prisustvo u javnom prostoru, Vizura, Sarajevo, 99-103, 2007.
Podaci dobijeni od g-dina Mustafe Begića, direktora Uprave za geodetsko-imovinske i pravne poslove Bosne i Hercegovine.

Nosilac istraživanja i izrade Prijedloga odluke:

*Alisa Marjanović, diplomirani inženjer arhitekture,
saradnik za spomenike graditeljskog naslijeđa
u Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika*

Učesnik u istraživanju i izradi Prijedloga odluke

(autor dijela o pokretnom naslijeđu):

*Slobodanka Nikolić, profesor geografije i etnologije,
saradnik za pokretno naslijeđe
u Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika*